

- بر همان عهد که بودیم، بر آنیم هنوز
- ۹۰ سال تامین مالی بخش کشاورزی
- به روایت سکانداران سابق بانک کشاورزی
- پیشکسوتی که ۳ سال از بانک کشاورزی بزرگتر بود
- از نخستین شعبه فلاحتی تا سراسر ایران
- چهره‌های ماندگار

پیام مهر

بانک کشاورزی

ماهنامه داخلی بانک کشاورزی | سال ۷۰ | شماره ۲۱۱ | خرداد ۱۴۰۲

نود و یک از خاطره‌ای سبز نویم
 ۲۱ خرداد او سال روز تاسیس بانک کشاورزی

۹۰ سال در کنار همه مردم ایران

۲۱ خرداد سالروز تاسیس بانک کشاورزی

مرکز ارتباط سبزر: ۰۲۱-۸۱۳۰۱
اداره کل روابط عمومی و همکاری های بین الملل
keshavarzibank
www.bki.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

بر همان عهد که بودیم، برآئیم هنوز ۲

گام‌های ارزشمند و ماندگاری که بانک کشاورزی برای توسعه پایدار بخش کشاورزی برداشت ۶

۹۰ سال تامین مالی بخش کشاورزی ۱۲

به روایت سکانداران سابق بانک کشاورزی ۲۴

چهره‌های ماندگار ۲۶

پیشکسوتی که ۳ سال از بانک کشاورزی بزرگتر بود ۳۶

روایت‌اولین‌ها ۴۲

از نخستین شعبه فلاحی تا سراسر ایران ۴۸

آلبوم‌خانه‌تاریخ ۵۲

شناسنامه

نشانی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، نبش
خیابان پاتریس لومومبا، شماره ۲۴۷
کدپستی: ۱۴۴۵۹۹۴۳۱۶
تلفن: ۸۸۲۴۵۰۱۰
نمبر: ۸۸۲۴۵۰۰۹
وبسایت: www.bki.ir

صاحب امتیاز: بانک کشاورزی
مدیرمسئول: سعید شهبازی
سردبیر: احمد بهرامی
همکاران این شماره:
محمود بیگی، الهام خرمی، فریبا خرمی و
علی اصغر غلامزاده

پیام مهر

ماهنامه داخلی بانک کشاورزی
| سال ۷۰ | شماره ۲۱۱ |
خرداد سال ۱۴۰۲

بر همان عهد که بودیم، برآنیم هنوز

پیام فرشید فرخ‌نژاد، مدیرعامل بانک کشاورزی به مناسبت نودمین سالگرد تاسیس بانک

اقتصاد ایران، ریشه در خاک کشاورزی دارد و عمده فعالیت‌های اقتصادی ایران از گذشته‌های دور معطوف به بخش کشاورزی بوده است. چه از زمانی که کشاورزی معیشتی، تنها رزق جامعه را تامین می‌کرده و چه امروز که کشاورزی در قالب یک زنجیره بزرگ و ارزش‌آفرین به مرحله تجاری رسیده، اشتغالزایی می‌کند، درآمد می‌آفریند و توسعه پایدار به وجود می‌آورد. این روند نشان از همان اقتصادی دارد که ریشه‌اش در خاک کشاورزی است. حال به منظور حمایت از این بخش مهم اقتصادی و تحقق توسعه در بخش کشاورزی، قانون تاسیس بانک فلاحتی و صنعتی در سال ۱۳۱۲ تصویب و این موسسه اقتصادی ارزش‌آفرین پا به عرصه بانکداری کشور نهاد.

امروز و در سال ۱۴۰۲، نود سال از تاسیس بانک کشاورزی می‌گذرد و نهال نوپای دیروز، به درختی تناور و ثمربخش بدل شده که بخش کشاورزی در سایه‌اش رشد کرده و از گزند حوادث در امان می‌ماند. بانک کشاورزی اما برای رسیدن به نقطه امروز راهی طولانی را طی کرده و تغییرات در نام و اساسنامه و ساختار را پشت سر گذاشته؛ لیک آنچه مسلم بوده بر ماموریت ذاتی‌اش که همانا حمایت از توسعه بخش کشاورزی بوده، پایبند مانده و در هر برهه سعی بر آن داشته که ابعاد فعالیت‌اش را گسترده‌تر کند. نخستین دوره فعالیت بانک کشاورزی را می‌توان به دوره بدو تاسیس تا پیروزی انقلاب اسلامی تعبیر

کرد. در این دوره تغییرات زیادی در نام و ساختار سازمانی بانک ایجاد شد و حتی در برهه‌ای قریب یک دهه دو سازمان مجزا از هم با عنوان بانک توسعه کشاورزی و بانک تعاون کشاورزی فعالیت می‌کردند. اما فارغ از نام‌ها و عناوین، آنچه مسلم است در تمام این سال‌ها، رویکرد بانک کشاورزی، رویکرد صندوق‌گونه و تامین مالی سنتی بوده است. به این تعبیر که بانک نه به معنای واقعی یک بانک که صرفاً به عنوان محلی برای توزیع اعتبارات دولتی بوده است. نظر به محدودیت منابع دولتی، بدیهی است که در این دوره، منابع بانک برای تامین مالی بخش کشاورزی نیز محدود بوده است.

دوره دوم، فعالیت‌های بانک به دو دهه بعد از پیروی انقلاب اسلامی یعنی از سال ۵۷ تا نیمه دهه هفتاد اختصاص دارد. این دوره با ادغام بانک‌های تعاون و توسعه کشاورزی آغاز می‌شود و دوباره ساختار سازمانی بانک یکدست می‌شود. این دوره با افزایش جمعیت و افزایش نیاز جامعه به غذا همراه می‌شود. بدیهی است که بخش کشاورزی ظرفیت افزایش تولید را داشته و صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش هم در شرف شکل‌گیری و توسعه هستند، اما توان حمایت مالی بانک کشاورزی کماکان محدود به منابع دولتی مانده است. تا اینکه حتی زمزمه‌های ادغام بانک کشاورزی در دیگر بانک‌ها هم شنیده می‌شود با استدلال‌هایی مبنی بر اینکه می‌توان این منابع دولتی را از طریق ظرفیت دیگر بانک‌ها نیز در بخش کشاورزی توزیع کرد.

دوره سوم تاریخ بانک کشاورزی از سال‌های پایانی دهه هفتاد آغاز می‌شود؛ همان دوره‌ای که بانک کشاورزی برای نخستین بار، قدم در راه بانکداری به معنای واقعی می‌گذارد. نیازهای روزافزون بخش کشاورزی برای تامین مالی، عدم رغبت دیگر بانک‌های برای تامین مالی بخش و البته محدودیت منابع دولتی، سبب ایجاد یک چرخش تاریخی در بانک کشاورزی شد. بانک کشاورزی با مدد گرفتن از بدنه کارشناسی و سرمایه انسانی خود، قدم در راه رقابت برای تجهیز منابع گذاشت. بانک کشاورزی طی دهه هشتاد، با بهره‌گیری از فناوری‌های روز جهانی برای اولین بار در نظام بانکی کشور به توسعه شعب به‌منظور جذب منابع شهری و ارائه خدمات و محصولات متنوع همسو با نظام بانکی را در دستور کار قرار داد و با شعار «بانک کشاورزی، بانک همه مردم ایران»، شروع به جمع‌آوری منابع و سپرده‌ها به مانند دیگر بانک‌ها کرد. حضور بانک کشاورزی در بازار جذب منابع سپرده‌ها در سال‌های اول با فراز و فرودهای بسیار همراه بود، اما بانک از پیچ تاریخی به سلامت گذر کرد و اکنون پس از طی دو دهه، به بانکی باثبات در بانکداری رقابتی بدل شده و شعار «بانک کشاورزی، بانک همه مردم ایران» در جامعه تبیین شده است؛ چنانکه مشتریان بالقوه نظام بانکی در جوامع شهری و غیرکشاورزی هم، بانک کشاورزی را برای دریافت خدمات بانکداری انتخاب می‌کنند.

و اما امروز؛ بانک کشاورزی در ۹۰ سالگی در نقطه‌ای مستحکم‌تر از همیشه ایستاده است. بانک زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری خود را تکمیل کرده و خدمات و محصولات خود را همپای بانکداری نوین و مدرن دنیا ارائه می‌دهد، با تمام توان و ظرفیت‌های موجود در خدمت توسعه پایدار بخش کشاورزی و تامین امنیت غذایی کشور بوده و ضمن تخصیص هدفمند و کارشناسی شده اعتبارات دولتی، در عین حال با تجهیز منابع و سپرده‌های مردمی در شهرها و مراکز تجاری، شیب منابع را به سوی بخش کشاورزی هدایت کرده است. بانک کشاورزی در برهه کنونی با حمایت از زنجیره‌های ارزش در بخش کشاورزی، ضمن ایجاد ارزش افزوده در بخش و توانمندسازی جوامع کشاورزی، سعی در توسعه پایدار بخش کشاورزی و تحقق اهداف عالی کشور در جهت رشد و تعالی تولید دارد.

در مقطع پختگی و نخبگی

وهب متقی نیا، رئیس هیات مدیره بانک کشاورزی

با گذشت ۹۰ سال از عمر بانک این مجموعه فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته است و تجربه‌های بسیاری در طی این سالها به دست آورده است. مدیران بانک کشاورزی طی ۹۰ سال گذشته همواره دست به جراحی‌های سازمانی زده‌اند و همیشه با به روز نگه داشتن بانک سعی در خدمت‌رسانی هر چه بهتر داشته‌اند که همین امر باعث شده بعد از گذشت سال‌ها، بانک همواره استوار و با پیشرفت‌های چشمگیر به خدمت خود با موفقیت ادامه دهد.

بانک کشاورزی امروز و در ۹۰ سالگی در مقطع پختگی و نخبگی خود قرار دارد و دارای تجارب ارزشمندی است و این پختگی و نخبگی را باید با تازگی و تازه شدن حفظ کرد. از منظر مدیریتی هر سازمانی از زمان تاسیس مقاطع و مراحل طی می‌کند که از جمله می‌توان به دوران طفولیت، دوران نوجوانی، دوران جوانی، دوران رونق و دوران رکود اشاره کرد؛ اما سازمان‌هایی که اجازه نمی‌دهند از دوران رونق به دوران رکود برسند سازمان‌هایی هستند که همواره خود را با جراحی‌های سازمانی به روز نگه داشته و تازه می‌کنند؛ خوشبختانه بانک کشاورزی نیز با پیگیری این روند همواره سعی در به روز شدن داشته و خود را برای ورود به آینده بهتر آماده کرده است.

موجیم که آسودگی ما عدم ماست

محسن صفدری، عضو هیات مدیره بانک کشاورزی

کار کردن در بانک کشاورزی یک عبادت است، لذت‌بخش و افتخاری بزرگ است؛ لذا باید بدانیم مهم نیست در چه جایگاهی هستیم، مهم این است که قبول کنیم بانک ما متفاوت از سایر سازمان‌هاست. اکثر مشتریان ما که کشاورز و روستایی و تولیدکننده هستند و عزیزی که این قشر جامعه را تشکیل می‌دهند، بی‌ریا و صمیمی‌اند و در ارتباطات، پیچیده نیستند و این موضوع مهم و یک نعمت بزرگ برای همکاران بانک کشاورزی محسوب می‌شود. اصولاً کار در بانک کشاورزی بیشتر از سایر سازمان‌هاست. تاثیر مسایل محیطی بر بانک بیشتر از سایر بانک‌هاست و فقط عوامل قهری مثل خشکسالی، سرمازدگی، سیل و... به تنهایی می‌توانند کار عظیمی را برای همکاران بانک ایجاد کنند. لذا کارمندان بانک کشاورزی دائماً در حال فکر کردن، تصمیم‌گیری و مقابله با مشکلات هستند و این خصیصه‌ها یعنی دائماً در تلاش بودن برای اکثر همکاران یک لذت است، چون اعتقاد داریم ما زنده به آنیم که آرام‌نگیریم موجیم که آسودگی ما عدم ماست.

طراوت جوانی در ۹۰ سالگی

ناصر سیف‌اللهی، عضو هیات مدیره بانک کشاورزی

گذر ۹ دهه یا نود سال از عمر هر سازمان، نهاد و یا موسسه‌ای آیتی بر بلوغ و تکامل آن مجموعه است؛ چنانکه این نشانه در میان انسان‌ها نیز صادق است. با این تفاوت که رسیدن به ۹۰ سالگی در میان انسان‌ها نشانه‌ای مبنی بر کهولت و کم‌توانی تلقی می‌شود و پیران جمع را تنها به عنوان مشاورانی مجرب می‌پندارند که رمقی برای اجرا ندارند، این در حالی است که سازمان‌ها از این قاعده پیروی نکرده و می‌توانند در عین تکامل، با طراوت، شاداب و جوان باشند. اما این طراوت و جوانی یک پیش شرط بزرگ دارد؛ پیش شرطی که بانک کشاورزی همواره مد نظر داشته و سرلوحه امور قرار داده است. پیش شرط جوانی کردن پس از سال‌ها فعالیت برای سازمان‌ها و موسسات، تجهیز به دانش و علم روز است. بنابراین می‌توان ۹۰ سالگی بانک کشاورزی را به عبارتی بلوغ و تکامل در عین جوانی تعبیر کرد و بانک را مجموعه‌ای خواند که با تجربه ۹ دهه گذشته خود در میدان فعالیت حضور داشته و تلاش می‌کند. تغییرات و تحولات شگرفی به ویژه در حوزه فناوری و بانکداری دیجیتال، فرصت مناسبی در اختیار بانک قرار داده که در کسب سهم از بازار در ابعاد مختلف و خلق ارزش برای مشتریان بتواند مزیت رقابتی پایدار برای بانک ایجاد کند. تا جدیدترین و کاملترین خدمات روز بانکداری را به مشتریان خود ارائه دهد.

دستاورد ۹۰ سال همنشینی با کشاورزان

حمید سیدی، عضو هیات مدیره بانک کشاورزی

مهمترین امتیاز بانک کشاورزی این است که یک بانک اجتماعی و مردمی است، یعنی بانکی است که ارتباطی خاص با مردم دارد. اقشار مختلف، حس خاصی نسبت به بانک دارند، کارمندان و کارکنان بانک هم احساس ویژه‌ای به بانک دارند. اجتماعی بودن بانک کشاورزی امتیاز بزرگی است که بانک را ارتقا داده و به کمک بانک آمده است. امروزه بنگاه‌های بزرگ دنیا وقتی که از نظر فیزیکی و مالی به صورت تکنولوژیکی پیشرفت می‌کنند، همواره مهمترین دغدغه‌شان این است که در اجتماع جایگاهی پیدا کنند چرا که راز و رمزشان را حضور در جامعه می‌دانند و بدین منظور خیلی کارها انجام می‌دهند. این بنگاه‌ها خیلی سعی می‌کنند بگویند در امور خیریه کار می‌کنیم، در حفظ محیط زیست فعال هستیم و در کارهایی که انجام می‌دهیم منافع اجتماعی را در نظر داریم. خلاصه اینکه سازمان‌های بزرگ دنیا تلاش می‌کنند این خصلتی که به طور ذاتی بانک کشاورزی دارد، در خودشان ایجاد کنند. معتقدم آنچه که این خصلت را برای بانک ما پدید آورده، حاصل تعاملاتی است که طی ۹۰ سال همکاران این بانک با مشتریان خود به خصوص کشاورزان داشته‌اند.

۹ دهه خدمت و قدمت

کام‌های ارزشمند و ماندگاری که بانک کشاورزی برای توسعه پایدار بخش کشاورزی برداشت

۹۰ سال قبل یعنی در روزهایی که جمعیت ایران تازه به مرز ۱۰ میلیون نفر رسیده بود، مجلس شورای ملی مصوبه‌ای را به تصویب رساند برای توسعه فلاح در ایران؛ بانک فلاحی و صنعتی تاسیس شد تا پشتوانه‌ای شود برای حمایت از تولید در بخش کشاورزی و تحقق چشم‌اندازی که تامین امنیت غذایی در صدر آن برای جمعیت رویه رشد ایران جای داد. اکنون و در نودمین سالگرد تاسیس بانک کشاورزی، مروری می‌کنیم بر گام‌های ارزشمند و ماندگاری که بانک کشاورزی در جهت توسعه بخش کشاورزی و تامین امنیت غذایی کشور برداشت.

خلق ارزش در جوامع کشاورزی

رویکرد کنونی بانک کشاورزی این است که به جای توسعه مزارع کشاورزی، کسب‌وکارهای مرتبط به بخش کشاورزی را توسعه دهد. چنین رویه‌ای سبب خلق ثروت در محل تولید ثروت می‌شود. به عبارتی دیگر هنگامی که ما در کنار یک مزرعه گوجه‌فرنگی، صنایع تبدیلی را نیز ایجاد کرده و زنجیره را توسعه می‌دهیم، به جای خام‌فروشی، محصول مزرعه را تبدیل به فرآورده‌های چون رب گوجه‌فرنگی و یا انواع سس‌ها می‌کنیم و ارزش افزوده و ثروت ایجاد شده را در محل تولید

نگه می‌داریم. این رویه خلق ثروت در محل تولید ثروت، همان است که زنجیره را توسعه داده و کسب و کارهای کشاورزی را رونق می‌بخشد.

بانک کشاورزی اولین و تنها سازمانی است که تاکنون در زنجیره ارزش گام اجرایی برداشته است. به این معنا که از شناسایی و آموزش تا پیاده‌سازی و تامین مالی در زنجیره‌های ارزش بخش کشاورزی ورود کرده و اقدام اجرایی کرده است. مداخله بانک کشاورزی به عنوان یک حلقه زنجیره، یک مداخله معمولی نیست که تنها منابع مالی را به هر کدام از حلقه‌های زنجیره تزریق کند، بلکه بانک کشاورزی، در این پروسه یک مداخله تخصصی دارد و سعی می‌کند منابع مالی را به شیوه‌ای هدایت شده به این زنجیره تزریق کند که در نهایت کاهش قیمت تمام شده محصول و کیفیت بالاتر را به همراه داشته باشد.

حمایت مستمر از تولید کشاورزی

بخش کشاورزی به‌عنوان یک بخش اشتغال‌زا در کشورهای در حال توسعه و همچنین یک بخش مهم و استراتژیک از منظر اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است. این بخش سهم مهمی در تولید ناخالص داخلی کشور دارد. بخش کشاورزی با وجود نقش بسیار مهمی که در اشتغال و تولید کشورهای در حال توسعه دارد اما از ریسک بالاتری نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی برخوردار است. به‌عبارت‌دیگر مجموع ریسک‌ها در سایر بخش‌های اقتصادی تنها بخشی از ریسک‌های بخش کشاورزی محسوب می‌شود؛ زیرا تولیدات کشاورزی به‌شدت به واکنش فرآیندهای بیولوژیکی مانند آب‌وهوا، حوادث قهری و طبیعی وابسته است و

از این رو ریسک سرمایه‌گذاری در این بخش بسیار بالاست. به همین دلیل است که بانک‌های خصوصی و تجاری علاقه‌ای به حضور در بخش کشاورزی ندارند. در نتیجه بانک کشاورزی با هدف هدایت منابع مالی داخلی و دولتی و سایر خدمات مالی به بهره‌برداران روستایی و کشاورزی که بانک‌های تجاری رغبت کمتری به ادامه خدمت به آنها داشتند، بار توسعه اشتغال در بخش کشاورزی را بر عهده دارد.

بخش کشاورزی بخشی است که از یک سو غذا یعنی ضروری‌ترین نیاز جامعه را تامین می‌کند و از سوی دیگر بیشترین میزان اشتغال‌زایی را به همراه دارد و توسعه آن می‌تواند ضامن توسعه پایدار و اشتغال‌سازنده و مولد باشد. بخش کشاورزی در جهت مقابله با فقر حرکت کرده و در محروم‌ترین و دورافتاده‌ترین نقاط کشور شغل ایجاد می‌کند و برای فعالان بخش در آن منطق درآمدزایی به همراه می‌آورد. به عبارتی دیگر و در مجموع باید تصریح کرد توسعه بخش کشاورزی هم ضامن رشد اقتصادی بوده و هم ضامن عدالت اقتصادی در جامعه است. همه این توانمندی‌ها و پتانسیل‌ها نشان از اهمیت بالای بخش کشاورزی داشته و اهمیت کار بانک کشاورزی به عنوان حامی مالی و مشاوره‌ای بخش را بیش از پیش عیان می‌کند. بانک کشاورزی با حمایتی که می‌تواند از بخش کشاورزی به عمل بیاورد، نقش بی‌بدیلی را در رشد اقتصادی و دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی ایفا می‌کند.

تولید صنعتی و تامین بازار فروش

یکی از چالش‌های بخش کشاورزی چالش فروش است. در تخصیص و هدایت منابع بانک در سال گذشته، تاکید روی این موضوع صورت گرفت که بتوان زنجیره ارزش در بخش کشاورزی را تکمیل کرد. از این رو باید گفت عمده منابع به صنایع غذایی اختصاص یافت تا چالش فروش در بخش کشاورزی را مرتفع کند.

صنایع غذایی به عنوان حلقه پر قدرت زنجیره بخش کشاورزی دیده شد تا با تامین مالی و تقویت، بتواند به عنوان کشنده باشد و قطار تولید و توسعه پایدار در بخش کشاورزی را هدایت کرده و به دنبال خود بکشد. صنایع غذایی، بازار فروش محصولات کشاورزی را تامین می‌کند و در عین حال با سر حلقه قرار گرفتن صنایع غذایی در زنجیره ارزش، می‌توان کشاورزی قراردادی را تقویت کرده و بازار مطمئن برای تولیدکننده ایجاد کرد و تولیدکننده بدون هیچگونه دغدغه‌ای به افزایش تولید و کیفیت تولید بپردازد.

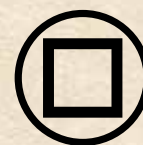
توانمندسازی اقشار کم‌درآمد

بانک کشاورزی همواره با ۲ رویکرد اساسی به دنبال توانمندسازی اقشار کم‌برخوردار روستایی بوده است. از یک سو با تمرکز بر اعتبارات خرد و پرداخت تسهیلات با نرخ ترجیحی در جوامع کشاورزی در این مسیر گام برداشته و از سوی دیگر مقوله فقرزدایی و حمایت از اقشار ضعیف در روستاها را به عنوان یک مسئولیت اجتماعی مورد توجه قرار داده و حمایت از این گروه را فراتر از سود و زیان معمول صنعت بانکداری پیش برده است.

بحث فقرزدایی، مقوله جدیدی در بانک کشاورزی نیست و همواره مباحث متمرکز بر توانمندسازی اقشار کم‌درآمد در بانک کشاورزی مورد توجه بوده است. بانک‌ها در همه جای دنیا، سوای مباحث مالی و کسب درآمد و سودآوری، حوزه‌هایی مانند مسئولیت‌های اجتماعی را در کانون

**پرداخت تسهیلات زیربخش
زراعت در سال ۱۴۰۱**

**۱۹۷,۰۰۰
فقره**

تعداد تسهیلات پرداختی

**۲۸۲,۰۰۰
میلیارد ریال**

مبلغ تسهیلات پرداختی

توجه دارند. حال این مسئولیت‌های اجتماعی که در هر سازمان اقتصادی و یا موسسه مالی به آن به گونه‌ای توجه می‌شود، در بانک کشاورزی نگاه ویژه‌تری روی آن وجود دارد. یکی از موضوعاتی هم که با رویکرد مسئولیت‌های اجتماعی در کانون توجه بانک کشاورزی قرار داشته، همین مقوله توانمندسازی اقشار کم‌درآمد و از بین بردن فقر است. بانک کشاورزی طی ۹۰ ساله‌ای که از فعالیتش در نظام بانکی ایران می‌گذرد نشان داده است، همواره حامی اقشار کم‌درآمد جامعه بوده و برای این گروه‌های کم‌درآمد برنامه داشته است.

اقدامات بانک کشاورزی در پرداخت اعتبارات خرد و حمایت از گروه‌های خودیار و توانمندسازی روستاها، سبب شده طی سال‌های گذشته شاهد این باشیم که از جمعیت طبقه فقیر در مناطق روستایی و کشاورزی کاسته شده و طبقه متوسط که برخوردار بالاتری دارند، بزرگتر شود. در این شرایط می‌توان گفت که برنامه‌های کاهش فقر بانک کشاورزی در مسیر درستی قرار دارد که توانسته گروهی از کشاورزان در طبقه فقیر قرار داشتند را به طبقه متوسط هدایت کند.

پرداخت تسهیلات زیربخش باغداری در سال ۱۴۰۱

۹۳,۰۰۰

فقره

تعداد تسهیلات پرداختی

۹۵,۰۰۰

میلیارد ریال

مبلغ تسهیلات پرداختی

ایجاد فرصت‌هایی برای مهاجرت معکوس

همواره قریب ۹۰ درصد اعتبارات بانک کشاورزی به صورت اعتبارات و تسهیلات خرد پرداخته شده است. این رویکرد سبب شده که کشاورزان خرد در کانون توجه بانک کشاورزی بوده و همواره از اعتبارات و منابع مالی بانک کشاورزی برخوردار شده‌اند. یکی از بزرگترین دستاوردهایی که بانک کشاورزی با پرداخت تسهیلات خرد داشته، علاوه بر توسعه کشاورزی این بوده که با رونق روستا جلوی آسیب‌های اجتماعی ناشی از مهاجرت روستائیان به حاشیه شهرهای بزرگ را بگیرد و در عین حال فرصت مهاجرت معکوس به روستاها را هم فراهم کند. سوای اینکه امکانات و زیرساخت‌های بهداشتی و رفاهی و آموزشی هم می‌تواند عامل اثرگذار برای ماندگاری در روستا باشد، اما در نهایت عامل تعیین‌کننده در ماندن یا مهاجرت، کسب درآمد به شمار می‌رود. بدون تردید هیچ کشاورزی یا روستایی پیدا نمی‌شود که در زادگاه یا محل زندگی‌اش درآمد داشته باشد و روستا را ترک کند.

تمرکز بر توسعه کشت گلخانه‌ای

باروند کنونی استفاده بی‌رویه از آب و زمین و دیگر منابع طبیعی، آیا فرزندان ما هم غذایی برای خوردن خواهند داشت؟ آیا نسل‌های آتی منبعی برای تولید غذا در اختیار دارند؟ پاسخ همگان به این سوالات با ابهامات زیادی روبه‌روست. بنابراین باید استفاده و برداشت خود از منابع آبی و خاکی برای تولید غذا را کنترل کنیم تا هم بخشی از منابع را برای فرزندان خود حفظ کرده و هم نیازهای کنونی به غذا را تامین کنیم. از این رو توسعه گلخانه‌ها به عنوان راهکاری که بالاترین بهره‌وری را می‌تواند از منابع آب و زمین محدود داشته باشد، مورد توجه و تاکید جدی قرار گرفته است. بانک کشاورزی نیز منابع و توان کارشناسی خود را در جهت ایجاد و توسعه گلخانه‌ها به خدمت گرفته است تا با مصرف بهینه منابع آب و زمین، امنیت غذایی برای نسل‌های آتی را تامین کند.

بانک کشاورزی همواره توجه به توسعه گلخانه‌ها و طرح‌های پرورش ماهی در قفس را به عنوان راهکاری برای بهره‌برداری بیشتر از منابع محدود آب و خاک و البته تامین امنیت غذایی در قالب یک مسئولیت اجتماعی برای خود مورد توجه و تاکید قرار داده. از این رو تسهیلات بانک کشاورزی با نرخی پایین‌تر از نرخ مصوب به طرح‌های توسعه گلخانه‌ها پرداخت می‌شود. فلسفه وجودی ایجاد

و توسعه گلخانه‌ها، افزایش بهره‌وری زمین است تا با کنترل فاکتورهایی مانند دما و رطوبت، میزان تولید غذا، در هکتار زمین ثابت را افزایش دهیم. این فلسفه که در واقع دو هدف اصلی توسعه پایدار (ایجاد امنیت غذایی و حفظ منابع پایه) را تامین می‌کند، بسیار مورد توجه بانک کشاورزی قرار دارد.

رویکرد بانک به نوآوری و مدرن‌سازی

استفاده از تکنولوژی‌ها و رویه‌هایی که بخش کشاورزی را به سمت و سوی بهره‌وری هدایت می‌کنند را می‌توان ذیل عنوان و تعریف مدرن‌سازی بخش کشاورزی جای داد. از فعالیت‌هایی چون توسعه کشت گلخانه‌ای، توسعه مکانیزاسیون، هوشمندسازی مزارع و یا توسعه صنایع غذایی در کنار مزارع به عنوان مصداق‌هایی برای مدرن‌سازی بخش کشاورزی یاد می‌شود. این روندها می‌کشند که استفاده از منابع و نهاده‌های تولید را به حداقل رساننده و بالاترین خروجی را کسب کنند. در دنیای کنونی که تقاضای بشر برای غذا هر روز بیشتر می‌شود و منابع هم محدود هستند، کشورها و دولت‌ها سعی بر آن دارند که با به‌کار گرفتن ابزارها و تکنولوژی‌ها، محصول بیشتر و با کیفیت‌تری را استحصال کرده و در عین حال ارزش افزوده بیشتری را متوجه بخش کشاورزی کنند.

بانک کشاورزی به عنوان بازوی اجرایی دولت در بخش کشاورزی، همواره کوشیده حامی مالی و مشاوره‌ای بخش کشاورزی باشد. به این ترتیب مسیر حرکتی خود را با اقتباس از سیاست‌های کلان دولت در زمینه توسعه کشاورزی ترسیم می‌کند؛ اما در پروسه اجرا و هدایت منابع مالی، توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها را به دقت رصد می‌کند تا منابع مالی که به بخش هدایت می‌شود، بیشترین بهره‌وری را برای اقتصاد ملی داشته و توسعه و اشتغال به همراه بیاورد.

توجه ویژه بانک کشاورزی به مدرن‌سازی بخش کشاورزی از مسیر توسعه مکانیزاسیون، توسعه گلخانه‌ها، توسعه همکاری با استارت‌آپ‌ها و فین‌تک‌ها، حمایت از کشاورزی دانش‌بنیان و البته تدوین سند تحول دیجیتال را می‌توان در مسیر همگامی با نسیم تغییر تفسیر کرد. بانک کشاورزی به عنوان تنها حامی مالی بخش کشاورزی نه تنها مدرن‌سازی بخش کشاورزی و ایجاد ارزش افزوده به منظور جهش تولید را در اولویت دارد که با تغییر در راهبردها، رویه‌ها و فرآیندها و بکارگیری فناوری‌های روز جهان بانکداری به‌منظور خدمت‌رسانی به جامعه مشتریان، نسل چهارم بانکداری را تجربه می‌کند.

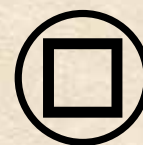
هوشمندسازی کشاورزی در اولویت بانک

یکی از اهداف راهبردی و کلیدی بانک کشاورزی توسعه و رونق تولید در بخش کشاورزی است. چنانکه بانک کشاورزی طی ۹ دهه خدمت و فعالیت همواره رونق تولید و توسعه پایدار در بخش کشاورزی را در اهم اولویت‌ها و برنامه‌های خود قرار داده است. اولویت کنونی بانک کشاورزی هم همان رویکرد حمایت از تولید است، با این دقت نظر که عملکرد بانک کشاورزی به گونه‌ای باشد که ارزش افزوده برای بخش کشاورزی به همراه بیاورد. ایجاد ارزش افزوده برای بخش هم در برهه کنونی، تجاری‌سازی زنجیره بخش کشاورزی است.

در بخش کشاورزی هوشمندسازی یکی از اصولی است که در بسیاری از کشورها مورد استفاده قرار گرفته و کاهش هزینه‌ها و ضایعات در پروسه تولید را به همراه داشته است. هوشمندسازی، نه تنها با کاهش هزینه‌ها ارزش افزوده بیشتری را برای بخش کشاورزی به همراه داشته که امکان کشت و زرع و تولید در محیط‌های غیرمعمول را هم فراهم کرده است.

**پرداخت تسهیلات زیربخش
مرغداری و دامداری در
سال ۱۴۰۱**

**۳۱۷,۰۰۰
فقره**

تعداد تسهیلات پرداختی

۳۹۳,۰۰۰

میلیارد ریال

مبلغ تسهیلات پرداختی

بانک کشاورزی طی چندسال گذشته اقدامات متعدد و متنوعی را برای مدرن‌سازی و هوشمندسازی بخش کشاورزی اجرایی کرده است؛ توسعه کشت گلخانه‌ای با توجه به اقلیم ایران و محدودیت‌های منابع آبی از جمله دستاوردهای مهم بانک کشاورزی در روند مدرن‌سازی بخش کشاورزی طی سال‌های گذشته بوده است. توسعه کشت‌های گلخانه‌ای که با استفاده حداقلی از منابع آب و خاک، آفات و آسیب‌های کشت سنتی را هم به پائین‌ترین سطح ممکن رسانده، در واقع فاز اول هوشمندسازی بخش کشاورزی است که بانک کشاورزی به آن وارد شده است.

هوشمندسازی در گام‌های بعدی می‌تواند مدیریت لحظه‌ای مزرعه و پروسه تولید را کنترل کرده و حتی اثرات منفی عوامل محیطی در کشت را به صفر برساند. این هوشمندسازی حداکثری و کنترل همه فاکتورهای تولید، چشم‌انداز و رویکرد نهایی بانک کشاورزی است. بانک کشاورزی در تلاش است تا با هدایت اعتبارات و منابع مالی، بخش کشاورزی را به سمت هوشمندسازی مزارع و پروسه تولید محصولات بخش کشاورزی سوق دهد تا از یک سو مقوله‌ای به نام ضایعات تولید نداشته باشیم و از سوی دیگر پروسه تولید محصولات کشاورزی وابسته به عوامل محیطی نباشد. تحقق چنین رویه‌ای بدون تردید می‌تواند امنیت غذایی در بخش‌های مختلف را به همراه داشته باشد.

**پرداخت تسهیلات زیربخش
شیلات و آبزیان در سال
۱۴۰۱**

**۳,۸۰۰
فقره**

تعداد تسهیلات پرداختی

**۱۷,۸۰۰
میلیارد ریال**

مبلغ تسهیلات پرداختی

نقش آفرینی در ایجاد اشتغال پایدار

بخش کشاورزی به‌عنوان یک بخش اشتغال‌زا در کشورهای در حال توسعه و همچنین یک بخش مهم و استراتژیک از منظر اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است. این بخش سهم مهمی در تولید ناخالص داخلی کشور دارد. بخش کشاورزی با وجود نقش بسیار مهمی که در اشتغال و تولید کشورهای در حال توسعه دارد اما از ریسک بالاتری نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی برخوردار است. به‌عبارت دیگر مجموع ریسک‌ها در سایر بخش‌های اقتصادی تنها بخشی از ریسک‌های بخش کشاورزی محسوب می‌شود؛ زیرا تولیدات کشاورزی به شدت به واکنش فرآیندهای بیولوژیکی مانند آب‌وهوا، حوادث قهری و طبیعی وابسته است و از این رو ریسک سرمایه‌گذاری در این بخش بسیار بالاست. به همین دلیل است که بانک‌های خصوصی و تجاری علاقه‌ای به حضور در بخش کشاورزی ندارند. در نتیجه بانک کشاورزی با هدف هدایت منابع مالی داخلی و دولتی و سایر خدمات مالی به بهره‌برداران روستایی و کشاورزی که بانک‌های تجاری رغبت کمتری به ارائه خدمت به آنها داشتند، بار توسعه اشتغال در بخش کشاورزی را بر عهده دارد.

هدایت شیب منابع شهری به بخش کشاورزی

بخش کشاورزی به‌عنوان نماد اقتصاد درونزا و مقاوم، همانطور که در مسیر تعالی حرکت کرده و اهداف تامین امنیت غذایی را محقق می‌سازد، نیازش به منابع مالی برای توسعه و رشد هم بیشتر می‌شود. این در حالی است که منابع دولتی دیگر تکافوی نیاز بخش را نمی‌دهد. در چنین شرایطی بانک کشاورزی به‌عنوان تنها حامی مالی بخش کشاورزی، این نیاز را درک کرده و در عوض تکیه صرف به منابع دولتی، در قامت یک بانک تجاری به تجهیز منابع در شهرهای بزرگ پرداخته و این منابع را به سوی روستاها و مراکز کشاورزی هدایت کرد.

در مقطع برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی کشور، ضرورت تغییر راهبرد بانک کشاورزی آشکار شد و قدم‌هایی نیز در این زمینه برداشته شد. در واقع بانک با درک این موضوع که تقاضا برای

تسهیلات اعطایی همه‌ساله افزایش می‌یابد و در مقابل تامین منابع لازم برای پاسخگویی به این تقاضای رو به رشد، هر سال مشکل‌تر می‌شود، رویکرد جدیدی در زمینه تامین مالی کشاورزی اتخاذ کرد. در این رویکرد جدید به جای تاکید بر دریافت کمک و منابع مالی از دولت و نظام بانکی و هدایت آن به بخش کشاورزی، تجهیز منابع از طریق جذب سپرده‌های مردمی و ارائه خدمات متنوع بانکی مورد توجه قرار گرفت.

مرحله اول رویکرد جدید بانک از سال ۱۳۷۰ آغاز شد. در این مقطع عمدتاً توسعه محدود شعب بانک در مناطق روستایی و تلاش برای جذب سپرده‌های مردمی روستاییان و بهره‌برداران کشاورزی در این مناطق آغاز شد. توسعه شعب روستایی هر چند توانست موقعیت بانک را نسبت به دهه ۶۰ بهبود بخشد اما بانک همچنان با مشکلاتی در زمینه تجهیز منابع مواجه بود. از این رو غلبه بر این مشکل از پایان سال ۱۳۷۶ به بعد، اصلاحات در بانک کشاورزی وارد مرحله جدیدی شد. در این مرحله، بازسازی اصلاح شبکه شعب به ویژه توسعه شعب در تهران و شهرهای بزرگ، مکانیزه کردن عملیات بانکی در شعبه تلاش برای توسعه عملیات بانکداری الکترونیک، تنوع‌بخشی به خدمات بانکی با معرفی انواع خدمات جدید بانکی، توسعه عملیات ارزی و بین‌المللی بانک و اصلاح ساختار سرمایه مورد اهتمام جدی قرار گرفت.

اتخاذ رویکرد جدید در تامین مالی کشاورزی توانست اثرات بسیار مطلوبی بر عملکرد بانک داشته باشد به طوری که در فرایند اجرای رویکرد جدید، با وجود رشد گسترده پرتفوی تسهیلات بانک، درصد خوداتکایی بانک از طریق منابع تجهیز شده توسط بانک افزایش یافته و بانک توانست بخش عمده‌ای از اعتبارات مورد نیاز بخش کشاورزی را با اتکاء به منابع کسب شده در نتیجه اتخاذ رویکرد جدید، تامین کند.

توسعه پایدار و اهداف هزاره

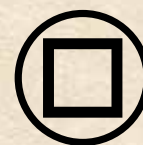
رویکردی که در سال‌های اخیر در حوزه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی به‌صورت جدی مورد توجه قرار گرفته و بانک کشاورزی هم آن را در سرمایه‌گذاری‌های بخش کشاورزی در اولویت قرار می‌دهد، مقوله توسعه پایدار است. توسعه پایدار همان خط‌مشی‌ها و سیاست‌های توسعه هزاره را پیگیری می‌کند که ۸ هدف اصلی و ۳۲ هدف فرعی را دنبال می‌کند. بانک کشاورزی از میان اهداف توسعه پایدار با توجه به مأموریت‌ها و وظایفی که دارد، ۴ هدف اصلی را مورد توجه قرار داده و در سیاست‌هایش لحاظ می‌کند. این ۴ هدف توسعه پایدار که در سیاست‌های بانک کشاورزی هم به طور جدی مورد توجه قرار دارد کاهش فقر، ایجاد امنیت غذایی، توانمندسازی زنان و حفظ منابع پایه با رویکرد حفظ محیط‌زیست است. در نتیجه رسالت بانک کشاورزی تامین مالی بخش کشاورزی برای ایجاد امنیت غذایی است. در کنار این هدف اصلی، اهداف فرعی مانند بانکداری تجاری و سودآوری هم تعریف می‌شود که ابزارهایی برای تامین این هدف اصلی هستند.

تمرکز روی تولید محصول سالم

تولید محصول سالم یکی از اهداف اصلی است که بانک کشاورزی روی این مقوله نیز تاکید زیادی داشته و با هدایت اعتبارات و سرمایه‌گذاری‌ها کشاورز و بهره‌بردار را به سمت و سوی محصول سالم می‌برد. اینکه گفته می‌شود بانک کشاورزی به عنوان یک نهاد تاثیرگذار در جهت

**پرداخت تسهیلات زیربخش
قالی بافی و صنایع دستی
در سال ۱۴۰۱**

**۳۴,۰۰۰
فقره**

تعداد تسهیلات پرداختی

**۲۰,۰۰۰
میلیارد ریال**

مبلغ تسهیلات پرداختی

فرهنگ‌سازی برای تولید غذای سالم حرکت می‌کند، سخن گزافه‌ای نیست؛ چراکه این بانک از نظر نیروی کارشناسی و متخصص فاصله معنی‌داری با سایر بانک‌ها دارد. از این‌رو بانک به پشتوانه همین ظرفیت‌های کارشناسی، کشاورز را به سمت و سوی تولید محصول سالم هدایت می‌کند. بانک کشاورزی در بررسی یک طرح و اعطای تسهیلات تنها درآمذزایی و برگشت‌پذیر بودن منابع مالی خود را مورد توجه و تاکید قرار نمی‌دهد، بلکه اهداف توسعه پایدار و تولید غذای سالم را هم به صورت جدی مدنظر دارد. به عنوان نمونه وقتی کارشناس بانک کشاورزی در اعطای تسهیلات از بهره‌برداری حمایت می‌کند که در هر هکتار یک کیلو سم کمتر استفاده می‌کند یا حمایت از کشاورزی را در اولویت قرار می‌دهد که به جای کودهای شیمیایی از کودهای طبیعی استفاده می‌کند، به نوعی برای تولید غذای سالم الگوسازی و فرهنگ‌سازی می‌کند.

پرداخت تسهیلات زیربخش صنایع وابسته و خدمات کشاورزی در سال ۱۴۰۱

۱۶۳,۰۰۰
فقره

تعداد تسهیلات پرداختی

۷۸۳,۰۰۰
میلیارد ریال

مبلغ تسهیلات پرداختی

مدیریت منابع آب

مدیریت منابع برای بانک کشاورزی از چند منظر اهمیت دارد: نخست اینکه به منظور تحقق اهداف کلان کشور در جهت تامین امنیت غذایی باید چالش موجود در بخش منابع آب کشاورزی حل شود؛ از سوی دیگر افزایش بی‌رویه و غیراصولی از منابع آب زیستگاه‌ها و منابع طبیعی کشور را در خطر بحران قرار داده و بانک کشاورزی بنا به مسئولیت‌های اجتماعی خویش در جهت حفظ زیست‌بوم باید برای آن برنامه داشته باشد و مورد سومی که برای بانک کشاورزی اهمیت یافته، حفظ معیشت و ماندگاری و بهبود شرایط زندگی جامعه کشاورزی است که ارتباط مستقیمی با مقوله بهره‌وری منابع آبی دارد. از این رو مدیریت منابع آب برای بانک کشاورزی از درجه اهمیت بالایی برخوردار بود و برای بهبود بهره‌وری منابع آبی، همواره برنامه و چشم‌انداز داشته است. به واسطه این ضرورت‌ها که از سال‌های گذشته شروع شده و تنها سال به سال بر اهمیت آنها افزوده شده، بانک کشاورزی بیش از چهار دهه است که از مدیریت و استفاده بهینه منابع آب در کشور حمایت می‌کند. طی سال‌های گذشته همواره طرح‌های زیربنایی آب و خاک در اولویت پرداخت تسهیلات از سوی بانک کشاورزی قرار داشته است. چراکه اگر قرار باشد اتفاق مثبتی در بخش کشاورزی حاصل شود، باید ابتدا زیربناها و زمینه‌ها حاصل شود. از سال ۷۴ به بعد تمامی طرح‌های آبیاری تحت فشار در بخش کشاورزی توسط بانک کشاورزی تامین منابع شده است. بخشی از تسهیلات از منابع داخلی بانک کشاورزی پرداخت و برخی هم از تلفیق منابع بانک با منابع دولتی پرداخت شده است. اما در تمامی طرح‌ها بانک راسا وارد شده و شناسایی و بررسی طرح‌ها، عقد قرارداد و بر روند اجرای بهینه طرح نظارت داشته است. در نتیجه در اشاره به تاریخچه فعالیت بانک در طرح‌های با موضوع آب، باید گفت که بانک کشاورزی همواره حمایت از طرح‌های آب و خاک را در برنامه داشته و حتی آنها را در اولویت حمایت قرار داده است.

بانک کشاورزی فارغ از مباحث مربوط به آبیاری تحت فشار و تسهیلاتی که در این زمینه پرداخت کرده است، در تمامی زمینه‌های طرح‌های آب و خاک برنامه‌های حمایتی داشته و تسهیلات پرداخت کرده است. از جمله این طرح‌ها هم باید به تسهیلات برقی کردن چاه‌ها، تسهیلات طرح‌های آبخیزداری، بندهای انحرافی و پوشش انهار اشاره کرد. بانک کشاورزی در تمامی طرح‌های اینچنینی هم تسهیلات پرداخت کرده و هم قابلیت پرداخت تسهیلات و تامین مالی را دارد؛ حال زمانی این تسهیلات از منابع داخلی بانک تامین می‌شود و گاهی هم تلفیقی از منابع بانک و اعتبارات دولتی است.

۹۰ سال تامین مالی بخش کشاورزی

گزارشی از روند و میزان تسهیلات پرداختی بانک کشاورزی از خردادماه ۱۳۱۲ تا پایان اسفندماه ۱۴۰۱

بانک کشاورزی با مأموریت تامین مالی و حمایت و همراهی بخش کشاورزی پا به عرصه بانکداری نهاد؛ مأموریتی که طی ۹۰ سال نه تنها حفظ شده که همواره در مسیر صعود قرار داشته و بانک کشاورزی با منابع مالی افزون تری برای بخش کشاورزی پشتوانه سازی و ظرفیت سازی کرده است. بدیهی است صادق ترین گواه این حمایت، صورت های مالی و اعداد و ارقام پرداخت تسهیلات در بانک کشاورزی طی ۹ دهه گذشته است. گزارش حاضر نگاهی گذرا به روند پرداخت تسهیلات بانک کشاورزی در بازه زمانی خرداد ۱۳۱۲ یعنی تاسیس بانک تا پایان اسفندماه ۱۴۰۱ دارد.

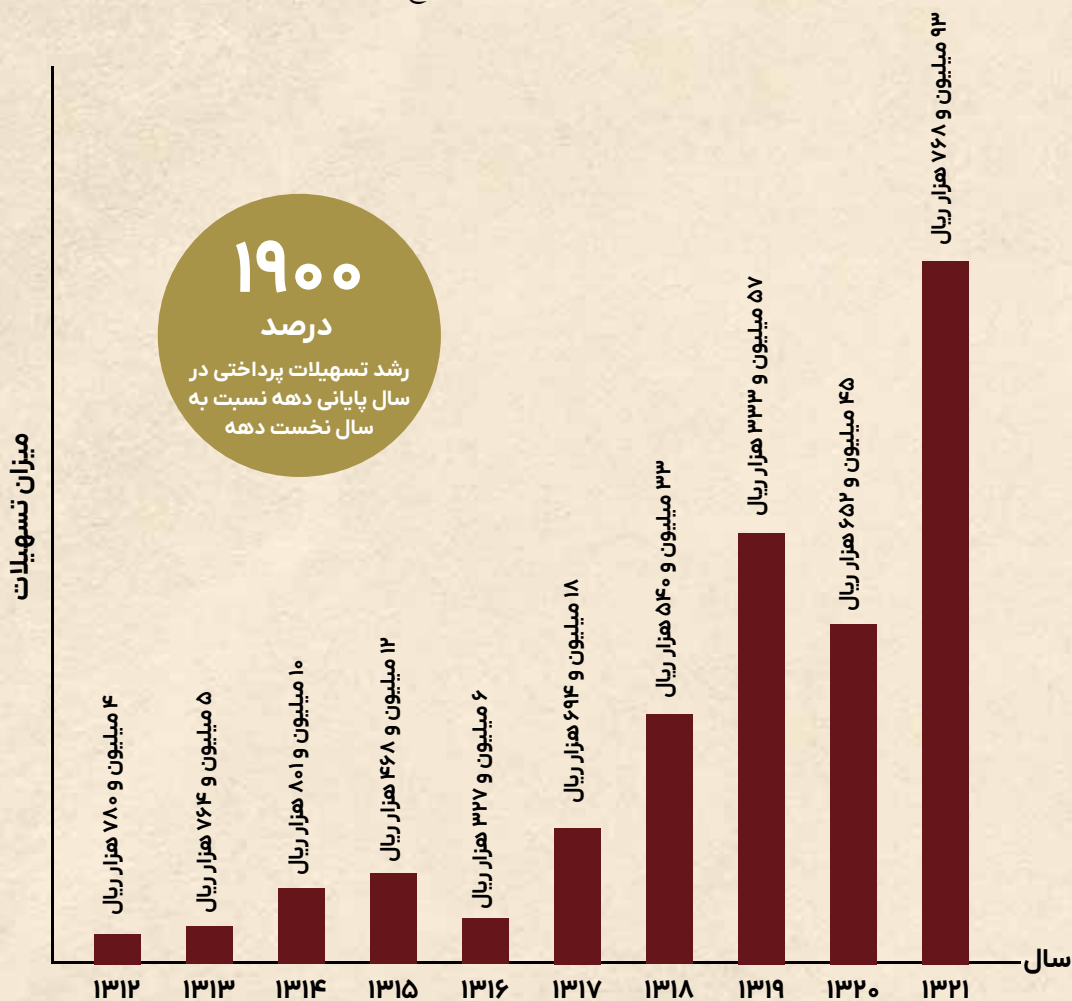

دهه نخست 1312-1321

تسهیلات ۲۸۹ میلیون ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره که از خردادماه ۱۳۱۲ و همزمان با تاسیس بانک فلاحتی و صنعتی آغاز می‌شود تا پایان سال ۱۳۲۱ که با عنوان بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران فعالیت دارد، در مجموع ۲۸۹ میلیون ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

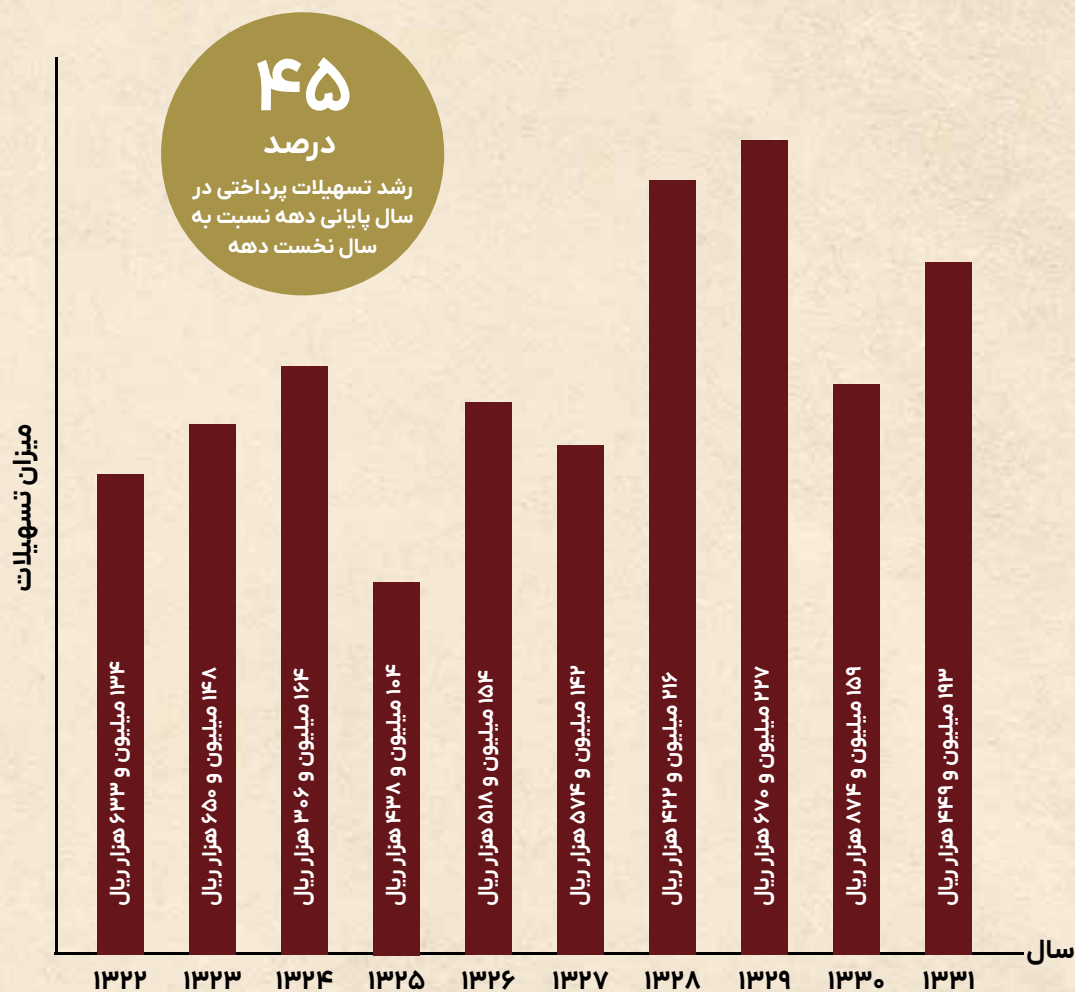

دهه دوم 1322-1331

تسهیلات یک میلیارد و ۶۵۰ میلیون ریالی

بانک کشاورزی ایران طی دهه مورد اشاره یعنی از فروردین ۱۳۲۲ تا پایان سال ۱۳۳۱، در مجموع یک میلیارد و ۶۵۰ میلیون ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

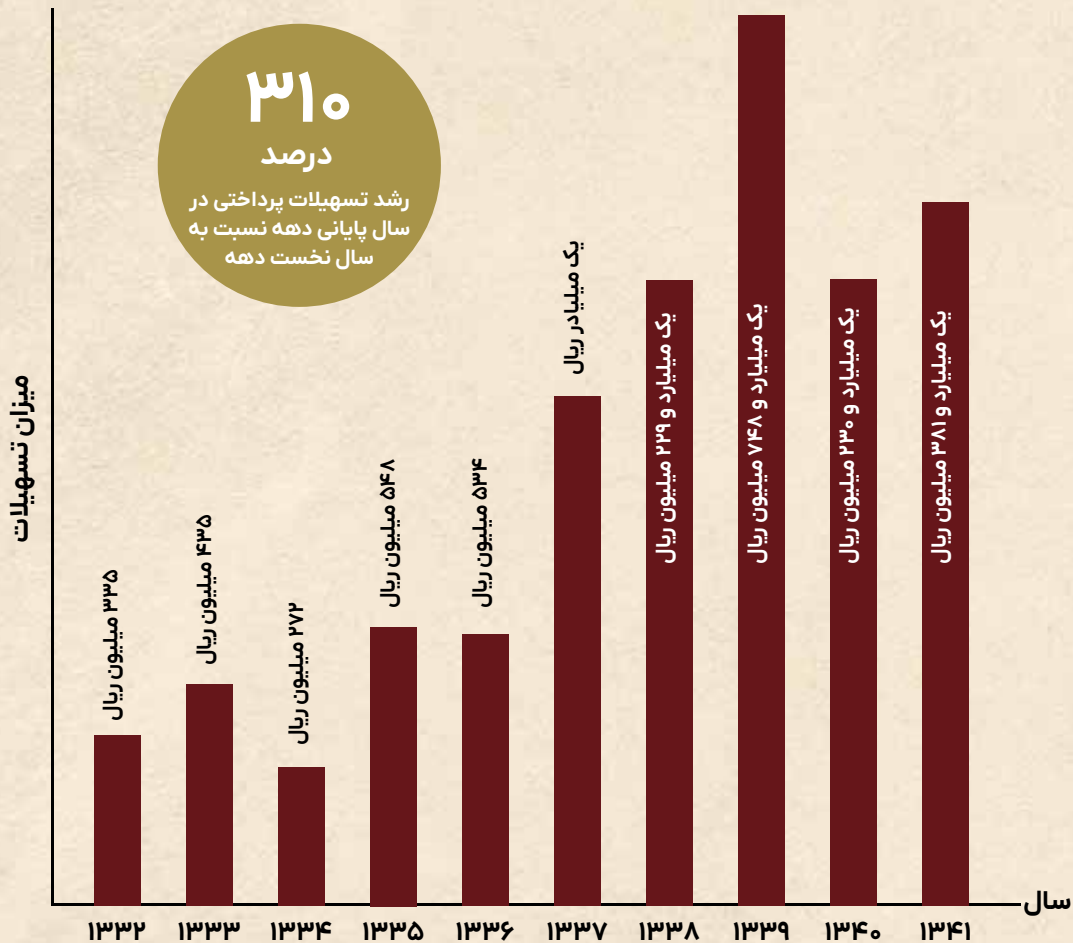

دهه سوم 1332-1341

تسهیلات ۸ میلیارد و ۷۹۰ میلیون ریالی

بانک کشاورزی ایران طی دهه مورد اشاره از فروردین ماه ۱۳۳۲ تا پایان سال ۱۳۴۱، در مجموع ۸ میلیارد و ۷۹۰ میلیون ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

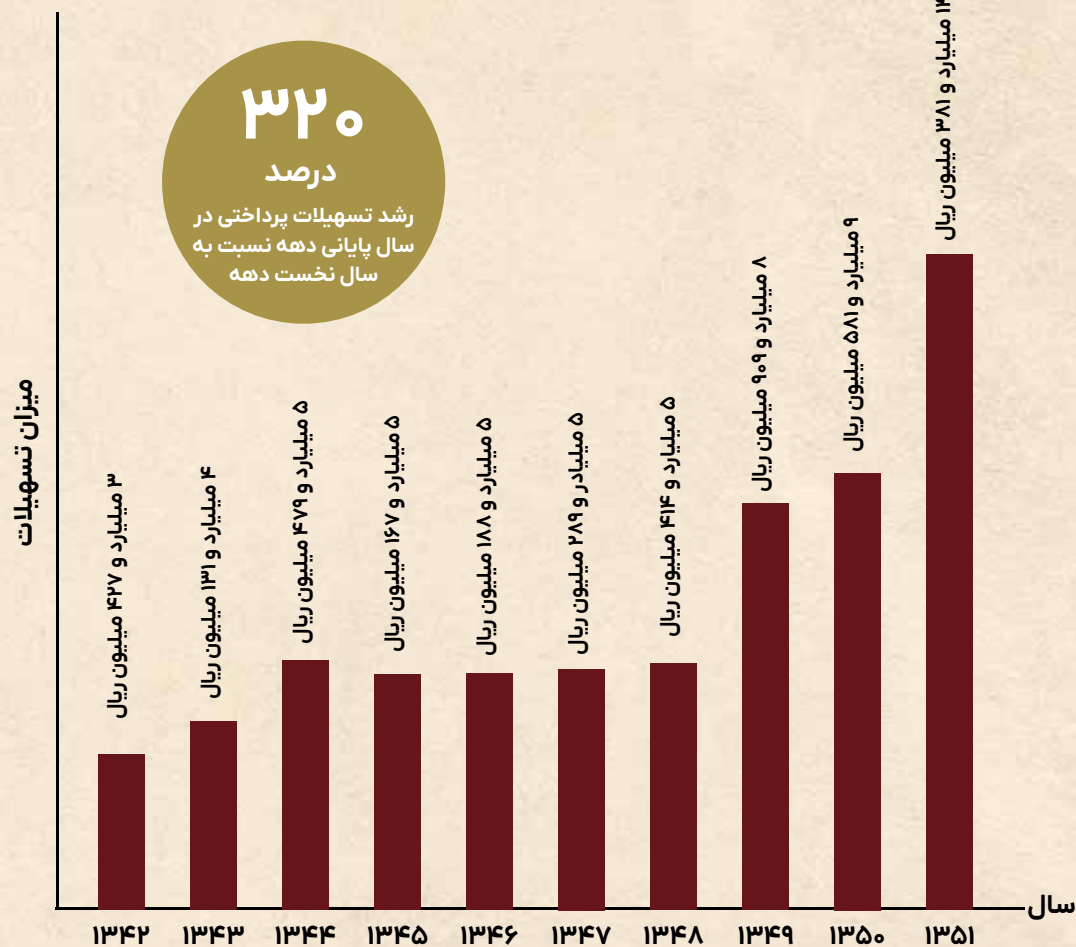

دهه چهارم 1342-1351

تسهیلات ۶۶ میلیارد و ۹۷۰ میلیون ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره که از فروردین ماه ۱۳۴۲ تا پایان سال ۱۳۵۱، (با عناوین بانک اعتبارات کشاورزی و عمران روستایی، بانک کشاورزی ایران، بانک تعاون کشاورزی ایران، صندوق توسعه کشاورزی ایران) در مجموع ۶۶ میلیارد و ۹۷۰ میلیون ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

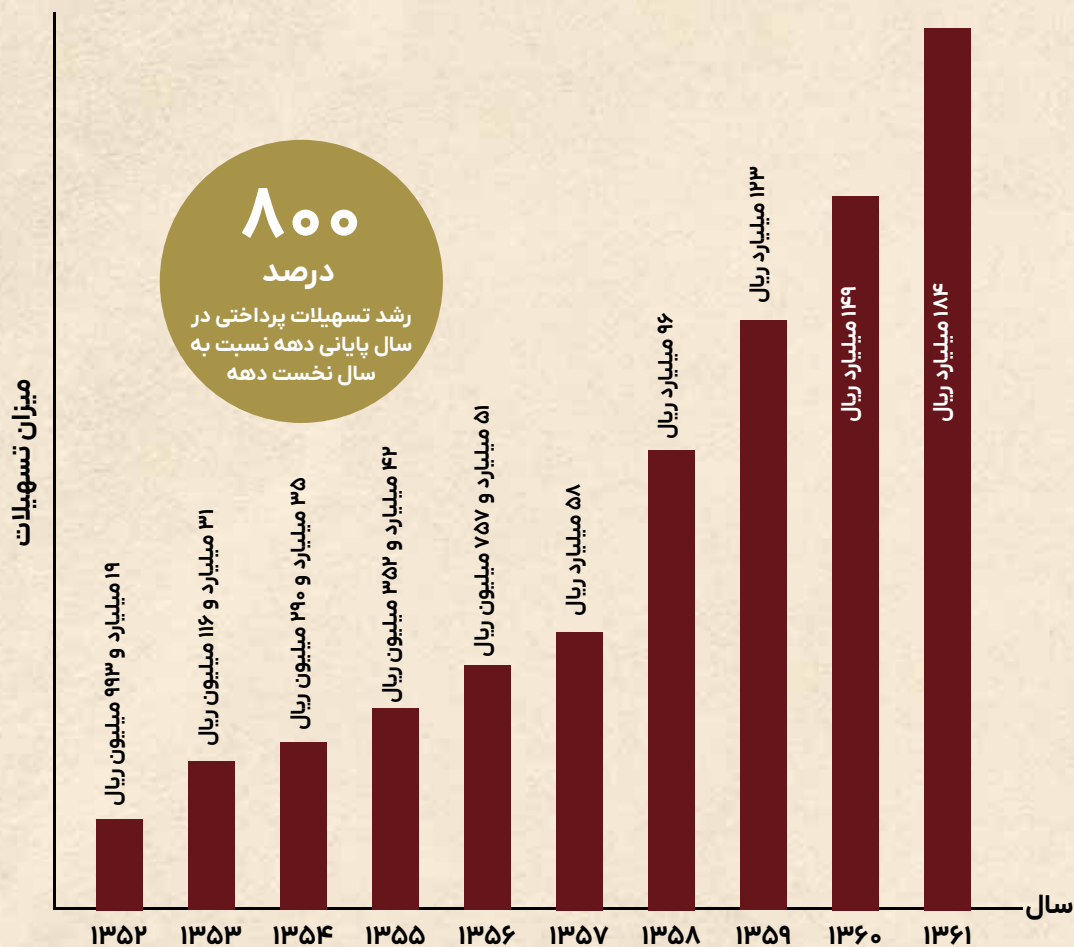

دهه پنجم 1352-1361

تسهیلات ۷۹۰ میلیارد ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره که از فروردین ماه ۱۳۵۲ تا پایان سال ۱۳۶۱، (با عنوانین بانک تعاون کشاورزی ایران و بانک توسعه کشاورزی ایران) در مجموع ۷۹۰ میلیارد ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

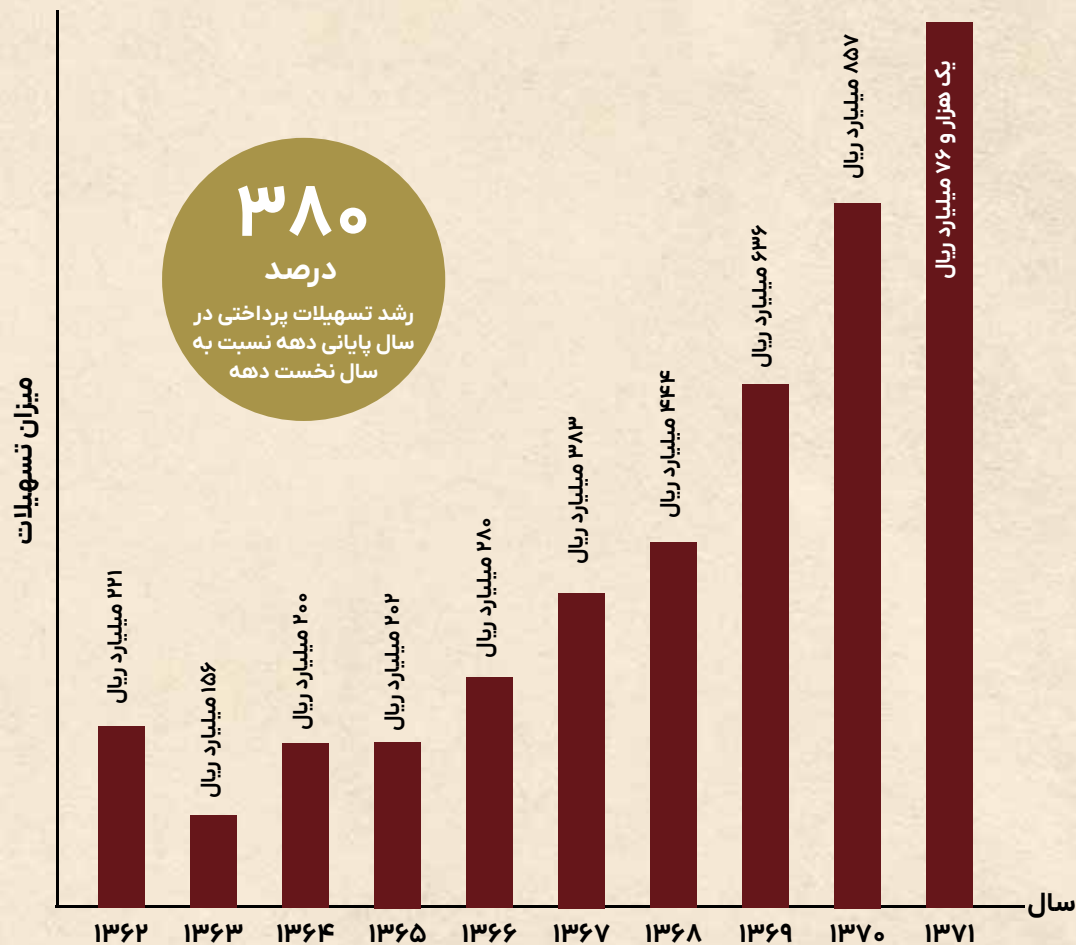

دهه ششم 1362-1371

تسهیلات ۴ هزار و ۴۵۵ میلیارد ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره از فروردین ماه ۱۳۶۲ تا پایان سال ۱۳۷۱، در مجموع ۴ هزار و ۴۵۵ میلیارد ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

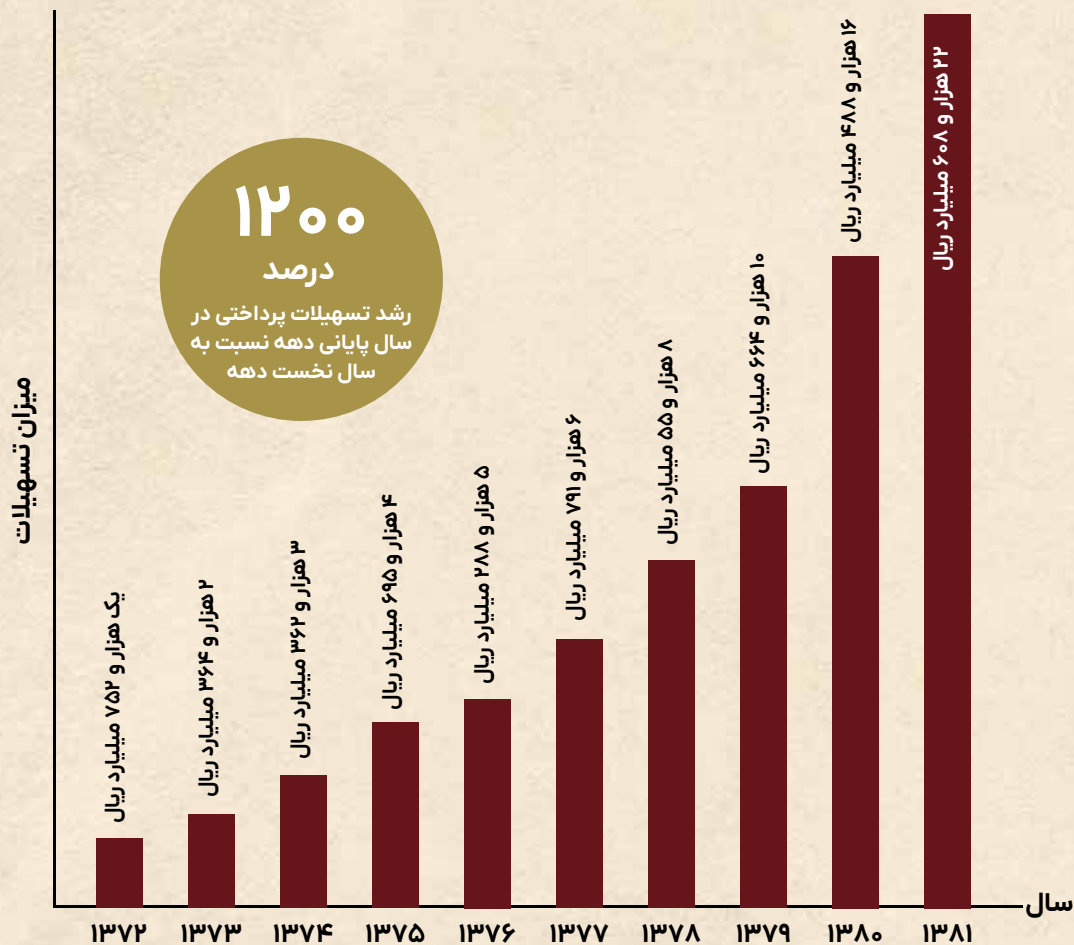

دهه هفتم 1372-1381

تسهیلات ۸۲ هزار میلیارد ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره از فروردین ماه ۱۳۷۲ تا پایان سال ۱۳۸۱، در مجموع ۸۲ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

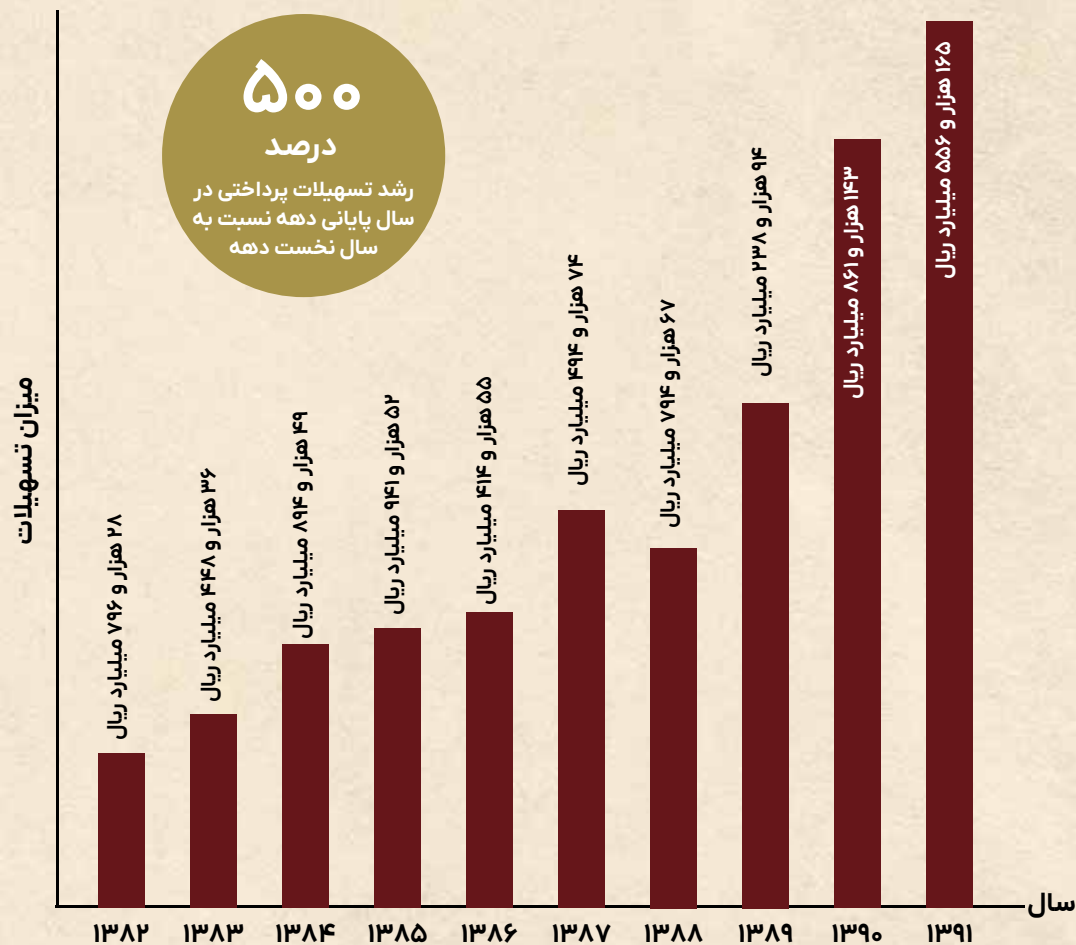

دهه هشتم 1382-1391

تسهیلات ۷۷۰ هزار میلیارد ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره از فروردین ماه ۱۳۸۲ تا پایان سال ۱۳۹۱، در مجموع ۷۷۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

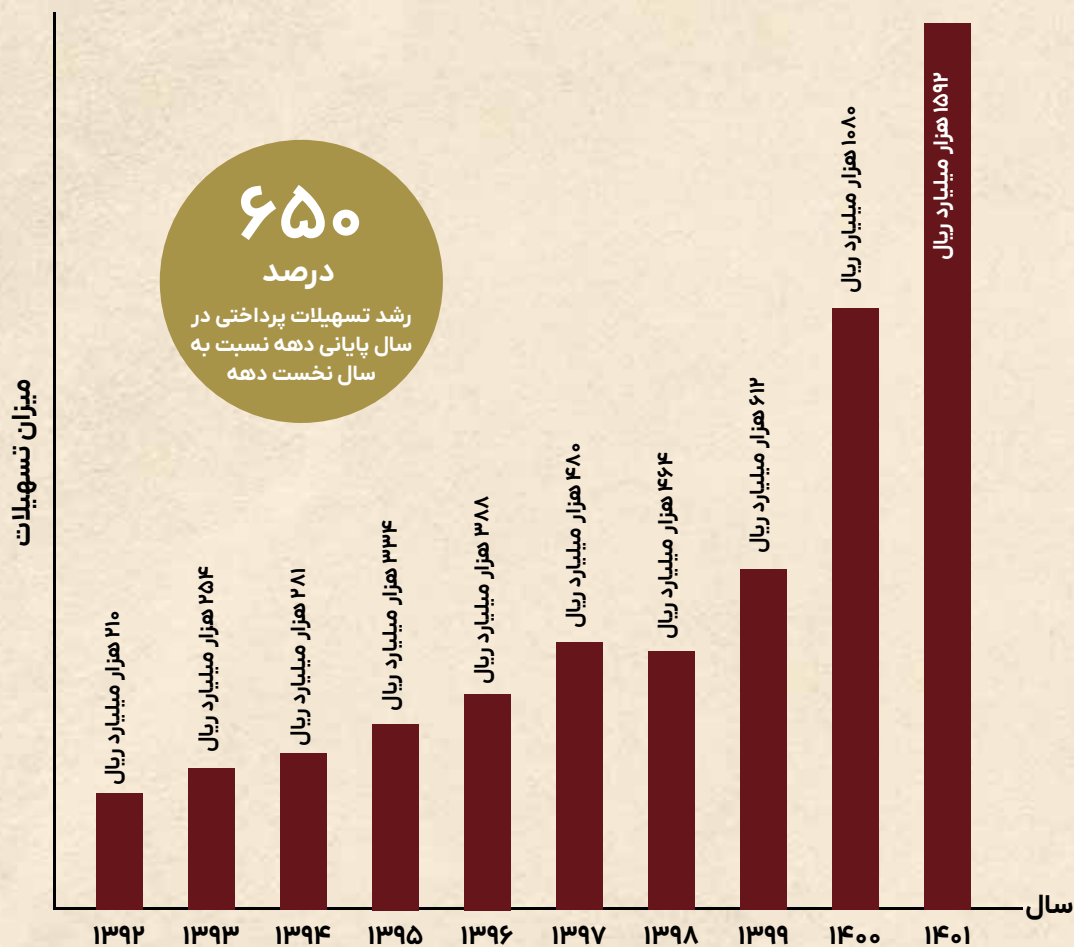

دهه نهم 1392-1401

تسهیلات ۵۶۹۵ هزار میلیارد ریالی

بانک کشاورزی طی دهه مورد اشاره از فروردین ماه ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۴۰۱، در مجموع ۵۶۹۵ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت کرده است.

برش‌های کوتاه از تاریخ ۹۰ ساله

به روایت سکانداران سابق بانک کشاورزی

بانک کشاورزی در تاریخ ۹۰ ساله خود ۴۲ مدیرعامل در راس سازمان خود دیده است؛ از کارل آکر آلمانی که نخستین مدیرعامل بانک فلاحتی و صنعتی ایران بود تا امروز که فرشید فرخ‌نژاد که سکان هدایت بانک کشاورزی را در دست دارد. مدیرانی که هم‌صحبتی با آنها سرشار از خاطرات و قصه‌هایی از تاریخ ۹۰ ساله است. خردادماه ۱۴۰۲، نودمین سالگرد تاسیس بانک کشاورزی بهانه‌ای شد برای گردآوری بخشی از این تاریخ شفاهی و قصه‌های بانک به روایت مدیران بانک کشاورزی. بدیهی است که دسترسی به خاطرات تمام مدیران میسر نباشد. خاطرات مدیران عامل گردآوری شده از کتاب دو جلدی تاریخ شفاهی بانک کشاورزی و مصاحبه‌های مدیران با نشریه «پیام‌مهر» در دوره‌های مختلف است.

یادم هست که در اردیبهشت ۱۳۴۶ بنا به پیشنهاد استاندار هرمزگان هیأت وزیران تصمیم گرفت هیأتی به بندرعباس عزیمت کند تا نسبت به رفع مشکلات موجود در منطقه بشاگرد واقع در جنوب ناحیه مکران بررسی‌های لازم را انجام دهند و در محل تصمیمات مقتضی اتخاذ کنند که من هم به نمایندگی از بانک کشاورزی در این پرواز حاضر بودم. مقرر شده بود این مأموریت با هواپیمای دو موتوره ملخ‌دار که به سفرهای وزیران اختصاص داشت انجام شود. صبح روز ۲۶ اردیبهشت اعضای هیأت که با خلبان جمعاً هشت نفر می‌شدیم از فرودگاه مهرآباد حرکت کردیم و پس از یک ساعت پرواز که از فرودگاه اصفهان، گذشتیم در مسیر میان‌آباد به شیراز هواپیما در ارتفاعات کولی‌کش در اثر برخورد با توده‌های فشرده از ابر یکی از موتورهایش از کار افتاد و برق هواپیما نیز قطع و امکان برقراری ارتباط و تشریح موقعیت از خلبان سلب شد. متوجه شدم که هر لحظه ارتفاع ما کمتر می‌شود. خلبان هم با صدای بلند اخطار کرد کمربندهای خود را ببندید هواپیما بلافاصله با شدت به زمین برخورد کرد و مسافت زیادی روی خاک و سنگ دامنه کوه کشیده شد تا عاقبت متوقف گردید همگی بر اثر این فرود اجباری گیج و مبهوت شده بودیم پس از مدتی که وزش باد گرد و غبار را از اطراف هواپیما پراکنده کرد و یکایک با احتیاط از آن بیرون آمدیم متوجه شدیم چه خطری از ما گذشته زیرا در صورتی که هواپیما یکصد متر دیگر روی زمین کشیده می‌شد به دره سقوط می‌کردیم. به هر حال لطف خدا بود زنده ماندیم الان هم عکسی را که در کنار لاشه هواپیما گرفتیم دارم.

سانحه هوایی سال ۱۳۴۶

مرحوم درویش کسرایی
معاون اجرایی بانک کشاورزی
از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۲

مسابقات کشتی روستایی جام بانک کشاورزی

سیدعلی میلانی حسینی
دوره اول مدیرعاملی بانک کشاورزی:
از سال ۶۰ تا ۶۴
دوره دوم مدیرعاملی:
از سال ۶۹ تا ۷۶

حتی يك چای با مشتری نخورده بودیم!

جلال رسول اف
دوره مدیرعاملی بانک کشاورزی:
از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴

ادای دین پدر بعد از فوت

محمدطالبی
دوره مدیرعامل بانک کشاورزی:
از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۳

به یاد دارم زمامی که دکتر عادل رئیس بانک مرکزی بود، یکبار از مدیران بانکها خواست مبلغی پول اختصاص دهند تا به مناسبت دهه فجر، مسابقات ورزشی در رشته‌های مختلف برگزار شود. هر کدام از مدیران بانکها پولی را برای این مسابقات اختصاص دادند و مسابقات هم به خوبی برگزار شد. بعد از پایان مسابقات یک روز صبح تا ظهر در محوطه بانک کشاورزی قدم می‌زدم و در این مورد فکر می‌کردم که نوجوانان و جوانان روستایی پشیمان و ورزش کشتی ایران هستند و بهتر است کاری برای آنها انجام دهیم. در نهایت تصمیم گرفتیم با اختصاص دادن مبلغی، در اکثر شهرها و روستاهای ایران مسابقات کشتی راه بیندازیم. در سال اول ۱۴ میلیون تومان تخصیص داده و طی دو تا سه سال تیم کشتی روستایی کشور تشکیل شد. این تیم نه تنها پشیمانان را برای تیم‌های ملی کشتی کشور شد، که بعدها در مسابقات جهانی کشتی روستایی در فرانسه و چین شرکت کرد و توانست به مقام اول برسد. سهم کشتی روستایی در ارتقای کشتی کشور بسیار تاثیر گذار بوده و چهره‌های بسیار شاخصی را به کشتی کشور معرفی کرده است. بانک کشاورزی در آن سال‌ها به عنوان حامی اصلی کشتی روستایی در کشور به شمار می‌رفت. شاید از جمله چهره‌های برتر کشتی جهان که آن سال‌ها طی برگزاری مسابقات کشتی روستایی با حمایت بانک کشاورزی به جامعه کشتی معرفی شد، علیرضا دبیر بود.

شاید جالب‌ترین خاطرات من در بانک کشاورزی به دوره‌ای بازمی‌گردد که قرار بود بدنه سازمان را با تغییرات جدید همراه کنیم. چراکه بنا بر این بود که سازمانی با بیش از ۶۰ سال سابقه و فعالیت صندوق‌گونه و بدون کمترین تعاملاتی با مشتری، با جدیدترین رویه‌ها مشتری‌مداری همراه کنیم تا با جذب منابع و کارکردهای تجاری، منابعی را برای حمایت بیشتر از بخش کشاورزی تجهیز کنیم. به خاطر می‌آورم در یکی از جلساتی که در جمع مدیران بانک کشاورزی بودم و پیرامون تجاری شدن بانک، تجهیز منابع از بازار و مشتری‌مداری، صحبت می‌کردم، یکی از مدیران بانک که الحق مدیر قابل و توانایی هم بود، رو به من گفت: «آقای رسول اف افتخار ما بانک کشاورزی‌ها این است که در طول ۳۰ سال خدمت خود حتی یک چای هم با مشتری نمی‌خوریم!» بنده نیز در پاسخ به ایشان گفتم که از این بعد باید چای‌های زیادی با مشتریان بخوریم تا بدانیم از ما چه می‌خواهند. البته چنین نیز هم شد و ایشان به یکی از توانمندترین مدیران بانک کشاورزی در زمینه بانکداری تجاری و مشتری‌مداری تبدیل شد و توانست منشاء اقدامات ماندگار و اثربخشی برای بانک کشاورزی شود.

کار کردن در بانک دوست‌داشتنی کشاورزی، سراسر خاطره‌های شیرین و به یادماندنی بود. اما یکی از خاطراتی که همواره با من است و از یادم نمی‌رود در یکی از ملاقات‌های مردمی بانک اتفاق افتاد و آنجا بود که بنده متوجه شدم که بانک کشاورزی چه مشتریان نجیبی دارد و اینکه از بانک کشاورزی هم به عنوان بانکی نجیب و شریف یاد می‌شود، حاصل تعامل با همین کشاورزان است. در یکی از ملاقات‌های مردمی جوانی به دیدار من آمد که پدرش مشتری بانک کشاورزی بوده و در آن زمان فوت کرده بود. جوان عنوان کرد که اکنون دانشجوی است و شغلی ندارد؛ پدرش نیز مبلغی وام که فکر می‌کنم در آن زمان کمتر از ۳ میلیون تومان بود، به بانک بدهکار است. جوان گفت که پدرش حساسیت زیادی روی دین دارد و می‌خواهد دین بانک کشاورزی را بپردازد، اما اکنون شغلی ندارد. پسر جوان با اینکه بانک ضمانتی برای وصول بدهی پس از فوت پدرش نداشت، از ما فرصتی می‌خواست که بتواند دین و قرض پدر را به بانک ادا کند. بانک کشاورزی چنین مشتریان نجیبی دارد و سلامت و افتخارش هم کار کردن با همین مشتریان است.

چهره‌های ماندگار

همکارانی که در آسمان فرهنگ و دانش و ورزش ایران درخشیدند

آیا می‌دانستید تنها استاد تاریخ عثمانی در ایران کارمند بانک کشاورزی بوده است؟
آیا می‌دانستید دانشنامه فرش ایران را یکی از همکاران بانک کشاورزی نوشته است؟
آیا می‌دانستید کارمند بانک کشاورزی در اولین فیلم تاریخ سینمای ایران، نقش آفرینی کرد؟
آیا می‌دانستید که یک کارمند بانک کشاورزی، آستان قدس رضوی را به یک سازمان اقتصادی قدرتمند تبدیل کرد؟
آیا می‌دانید دلیل استخدام استاد شهریار در بانک کشاورزی خط خوش او بوده است؟
آیا می‌دانید سیاوش اکبری نوازنده چیره‌دست و صاحب‌نام تنبک از همکاران بانک کشاورزی بوده است؟
از این پرسش‌ها بسیار می‌توان طرح کرد و به همه‌شان پاسخ مثبت داد؛ چراکه بانک کشاورزی خانواده‌ای به وسعت ایران بوده و در میان کارکنانش چه بسیار چهره‌های ماندگاری که در آسمان فرهنگ، دانش، اقتصاد و حتی ورزش ایران درخشیده و ماندگار شده‌اند.

رویدادنگاری ۹۰ ساله

بازخوانی ۹ دهه
فعالیت مستمر و
اثرگذار بانک کشاورزی
به روایت رویدادها

برای درک بهتری از ۹۰ سال، می‌توانیم بگوییم ۳۲ هزار و ۸۵۰ روز؛ یعنی تعداد روزهای حضور و فعالیت و اثربخشی بانک کشاورزی در گستره‌ای به وسعت ایران. روزهایی که همه‌اش خاطره است و لحظه لحظه‌اش ماندگار برای خانواده‌ای به وسعت و بزرگی بانک کشاورزی. لیک به مناسبت نودمین سالگرد بانک کشاورزی تنها ۹۰ روز از سی و چند هزار روز ماندگار در تاریخ بانک کشاورزی را از نظر می‌گذاریم.

۱۳۰۵

طرح موضوع

۱۶ خرداد

مهدی قلی‌خان هدایت وزیر فوائد عامه نقل کرده که در جلسه شانزدهم خرداد سال ۱۳۰۵ هیئت وزیران، موضوع تاسیس بانک فلاحی و صنعتی برای اولین بار به صورت جدی مطرح شده است.

پرویز شاهین خو

و نقش‌آفرینی در اولین فیلم تاریخ سینمای ایران

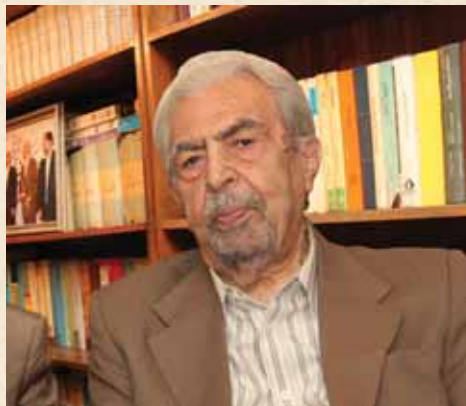

پرویز شاهین‌خو، کارمند فقید بانک کشاورزی که همگان او را بابت بازی در سریال «امام علی» به یاد می‌آورند. او در سال ۱۳۱۲ و همزمان تاسیس بانک کشاورزی در گروه تئاتر خیرخواه مشغول بازی در تئاتر شد و در سال ۱۳۱۴ در کلاس سینمایی اوگانایس شرکت کرد که موجب شد در دو فیلم به نام‌های «آبی و رابی» و «حاج آقا آکتور سینما» همکاری کند. در سال ۱۳۱۷ وارد هنرستان هنرپیشگی شد و بعد از گرفتن دیپلم از سال ۱۳۱۸ در تئاتر «نصر و دهقان» به اجرای نقش‌های مختلف پرداخت.

شاهین‌خو در سال‌های پایان حیاتش گفت‌وگو با ماهنامه پیام‌مهر داشت و خاطراتی از سال‌های حضور در بانک کشاورزی

نقل کرد: «در سال ۱۳۱۹ در بانک کشاورزی استخدام شدم. با مرحوم سیدعلی‌خان نصر آشنا بودم و او مرا به پسرعمویش در بانک کشاورزی معرفی کرد و آمدم بانک کشاورزی. با حقوق ۴۵ تومان. ابتدا کار ماشین نویسی کردم. بعد یواش یواش آمدم کارمند دفتر شدم و طی سال‌های خدمت، هم در شعبه و هم در ستاد کار کردم. یکی از فعالیت‌هایی که بر عهده من بود و مشترک بین ستاد و شعبه و تهران و شهرستان بود، نقش رئیس شعبه جایگزین بود. به این ترتیب که اگر رئیس شعبه‌ای قصد داشت به هر دلیلی به مرخصی برود، بنده را به جای او به محل خدمتش مامور می‌کردند تا طی مدت‌زمانی که او نیست، مسئولیت‌های آن رئیس شعبه را بر عهده بگیرم.»

ایفای هشت نقش مختلف در سریال سرداران و سریال‌های روزی روزگاری، تفنگ سرپر، امام علی، ولایت عشق، میرزا کوچک‌خان جنگلی و برخی مجموعه‌های تاریخی دیگر از کارهای اوست. پرویز شاهین‌خو، که قریب ۳۰ سال در بانک کشاورزی خدمت کرد، در سال ۹۶ درگذشت.

درویش کسرائی

و مدیریت اقتصادی آستان قدس رضوی

بعید است کارمند بانک کشاورزی باشید و مرحوم درویش کسرائی را نشناسید؛ یکی از محبوب‌ترین و توانمندترین کارکنان بانک کشاورزی که کتاب دوجلدی تاریخ بانک کشاورزی را تالیف کرده است. اما بد نیست این را هم بدانید که وی مشاء اثرات مهمی در آستان قدس رضوی هم بوده است. کسرائی

طی سال‌های ۵۲ تا ۵۶ به عنوان مدیر مالی در آستان قدس رضوی فعالیت می‌کند. اما جالب است روایت همکاری وی با آستان قدس رضوی را از خاطرت خودش بخوانید. روایت از اینجا آغاز می‌شود که کسرائی تنها چند روز بعد بازنشستگی برای استراحت به مشهد مقدس سفر می‌کند. از اینجا داستان به بعد روایت درویش کسرائی است:

«به مشهد که رسیدیم با استقبال کارکنان سرپرستی بانک در مشهد روبه‌رو شده و با مشایعت ایشان به هتل رفتیم. یکی دو ساعتی می‌گذشت از زمانی در هتل اسکان پیدا کرده بودیم که مدیر هتل طی تماسی به من اعلام کرد که آقای نایب‌التولیه تقاضا کرده‌اند که عصر به ملاقات ایشان بروم. پیشنهادی که استاندار و نایب‌التولیه به من داد اصلاح امور مالی آستان قدس بود. چراکه در آن زمان با وجود اینکه آستان اموال و وقفیات و دارایی‌های زیادی داشت، اما بیلان سالانه‌اش نشان از زیان‌ده بودن آن داشت. شب‌هنگام نیز به حرم رفته و توسل کردم که ایمان و آبرو و سابقه‌ام را از دست ندهم. طی چهار سال دستگامی که در آن زمان ورشکسته و بدهکار بود را طوری تنظیم کرده و جلوی هرز رفتن اموال و دارایی‌ها را گرفتم که در سال‌های ۵۶ و ۵۷ آستان قدس توانست در قالب وام به دولت پانصد میلیون تومان کمک کند. برای بازپرداخت نیز مصوب شد سالانه وزارت دارایی یک پنجم این پول به علاوه سود ۹ درصد در بودجه دولت مصوب کند تا تمامی مبلغ به آستان قدس بازگردانده شود. لذا نه تنها پولی از بین نرفت بلکه منبع درآمدی هم برای آستان قدس شد.»

۱۳۰۹

اجازه تاسیس

۹ شهریور

مجلس شورای ملی لایحه اجازه تاسیس بانک فلاحتی را از تصویب گذراند و واحد ویژه‌ای در بانک ملی ایران با محاسبات و دفاتر جداگانه با نام شعبه فلاحتی دایر شد.

۱۳۱۲

آغاز به کار

۸ خرداد

قانون اجازه تاسیس بانک فلاحتی و صنعتی ایران از سوی هیئت وزیران تدوین و تصویب شد.

۲۰ تیر

اولین هیئت مدیره منتخب بانک فلاحتی و صنعتی ایران در محل ساختمان سابق خزانه‌داری کل استقرار یافت.

۲۱ خرداد

قانون اجازه تاسیس بانک فلاحتی و صنعتی ایران از سوی مجلس شورای ملی تصویب نهایی و این بانک به صورت رسمی و مستقل آغاز به کار کرد.

۲۹ آذر

تقاضانامه شرکت سهامی بانک فلاحتی و صنعتی ایران

در دایره ثبت شرکت‌ها در
وزارت عدلیه ثبت و موضوع
شرکت، «کمک و مساعدت
به فلاح و صنعت و
مملکت» ذکر شد.

۱۳۱۳

مجوزهای تکمیلی ۱۳ شهریور ۱۳۱۳

مجلس شورای ملی قانون
اجازه تاسیس موسسات
تولیدکنندگان محصولات
فلاحی را تصویب کرد و
به دنبال آن بانک فلاحی،
طی هفت سال ۳۷ موسسه
و شرکت تولیدی در بخش
کشاورزی راه‌اندازی کرد.

۱۳۱۶

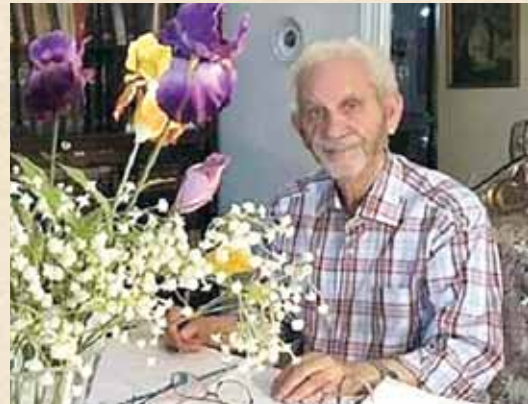
نظام‌مند شدن ۱۱ اسفند

اولین نظامنامه اعطای
وام‌های فلاحی پیشنهادی
از سوی وزارت مالیه به
تصویب هیات وزیران
رسید و برای اجرا به بانک
ابلاغ شد.

۱۳۱۸

بهبود ساختار آبان

نخستین آئین‌نامه کارگزینی
(استخدام) بانک تدوین و

احمد دانشگر

و تالیف دانشنامه فرش ایران

احمد دانشگر، پژوهشگر حوزه فرش و ادبیات از همکاران بانک کشاورزی بوده است. این مولف و محقق علاوه بر آثاری در حوزه فرهنگ و ادبیات مجموعه‌های بسیار مهم و اثرگذاری را در حوزه فرش ایرانی تالیف کرده است. از جمله مهمترین آثار وی در حوزه فرش می‌توان به کتاب‌هایی چون فرهنگ جامع فرش ایران، هنر و صنعت فرش، هنر قالی‌بافی ایرانیان؛ نقش شعرگونه‌ها در فرش دستباف و فرش ایران را بشناسیم اشاره کرد.

مرحوم احمد دانشگر که طی دهه‌های ۳۰ تا ۵۰ در بانک کشاورزی مشغول خدمت بود و در سال‌های نخست دهه ۶۰ سمت مدیر استان مازندران از بانک کشاورزی بازنشسته شد، در شانزدهم فروردین‌ماه سال ۱۴۰۰ درگذشت و به آلبوم خاطرات خانواده بزرگ بانک کشاورزی پیوست. وی در سال ۱۳۹۴ گفت‌وگویی با ماهنامه پیام‌مهر داشت و به نقل خاطرات سال‌های دور پرداخت؛ یکی از این خاطرات را در ادامه می‌خوانیم:

«به یاد دارم که زمانی برای اعطای وام به ایزده رفته بودم و قرار بر این بود که مبلغ کل وام‌های اعطایی به یکی از بانک‌های آن زمان حواله داده شود. اما به دلیل کمبود پول در بانک مذکور مجبور به دریافت پول از استان خوزستان شدیم و این مسئله باعث ایجاد نگرانی من شد. چراکه آن زمان امنیت امروز در کوه‌های بختیاری وجود نداشت و با توجه به مبلغ پول زیادی که به همراه داشتیم خطرات بسیاری جان من و همکارانم را تهدید می‌کرد. این شرایط باعث شد تا به فکر راه‌حلی برای حمل سلامت پول‌ها به ایزده افتاده و در نهایت تصمیم گرفتیم که پول‌ها را در داخل سبد سبزی جات مخفی کرده و با ماشین حمل کنیم. به دلیل مسائل امنیتی حتی به راننده اتومبیلی که مسئول جابجایی ما بود نیز چیزی نگفتیم و در آخر هم با تحمل نگرانی‌های بسیار زیاد موفق شدیم که آن پول را به سلامت به مقصد برسانیم.»

استاد شهریار

و شعر معروف «شکر دارم که اگر خدمت بانکی کردم»

به استناد همان بیت معروف استاد با این مضمون که «شکر دارم که اگر خدمت بانکی کردم / خدمت من همه در بانک کشاورزی بود»؛ تقریباً هر آنکه استاد شهریار را می‌شناسد می‌داند که این شاعر توانمند، کارمند بانک کشاورزی بوده است. اما کمتر کسی می‌داند این بیت معروف کجا و به چه مناسبتی سروده شده است. آخرین حضور استاد شهریار در بانک کشاورزی به سه سال قبل از فوت ایشان بر می‌گردد که در آن زمان جهت شرکت در قرعه‌کشی بانک حضور یافته بودند و گویا شعر معروف بانکی را نیز همان جا سروده‌اند که: «شکر دارم که اگر خدمت بانکی کردم / خدمت من همه در بانک کشاورزی بود».

نکته جالب‌تری که بد نیست در رابطه با استاد شهریار بدانید این است که دلیل استخدام ایشان در بانک کشاورزی خط زیبا و خوش بوده است. پس از اینکه استاد شهریار یک ماه را در بانک فلاحتی و صنعتی ایران به صورت آزمایشی کار کرد، محاسبات کل بانک یادداشتی را مبنی بر الزام این اداره برای استخدام شهریار تقدیم هیات مدیره بانک کرد. رونوشت این نامه در ادامه آمده است.

چنانچه مستحضرید راجع به استخدام آقای شهریار مقرر گردید چند روزی برای آزمایش در مقابل روزی بیست ریال حق‌الزحمه کار بکنند تا چنانچه طرز کار مشارالیه مورد رضایت باشد حکم استخدامش صادر شود. مشارالیه عضو خوش خطی است و برای تحریر دفتر روزنامه وجودش نافع خواهد بود ولی در اصول نگارش بر رعایت حفظ نظافت قدری کند است از این لحاظ فعلاً نگاهداری دفتر روزنامه و استنساخ برخی صورت‌ها که احياناً مورد احتیاج می‌شود به مشارالیه واگذار شده ولی بعد از مدتی دیگر نگاهداری چند دفتر دیگر به ایشان واگذار خواهد شد. استخدام مشارالیه برای محاسبات لازم است.

به تصویب رسید و کارکنان بانک دارای پایه اداری و درجه شدند.

۲۴ آبان

صندوق پس‌انداز کارکنان تشکیل شد.

۲ بهمن

دانشپایه اختصاصی در بانک ایجاد شد و کارکنان بانک در کلاس‌های آموزشی تحت تعلیم قرار گرفتند.

۲۸ اسفند

به دنبال تغییر اساسنامه، عنوان قانونی «بانک فلاحتی و صنعتی» به «بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران» تغییر یافت.

۱۳۲۰

تدوین مقررات

۱۴ اردیبهشت

برای نخستین بار در بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران، مجموعه‌ای تحت عنوان «مجموعه مقررات» تدوین و به چاپ رسید و به تمام شعب و نمایندگی‌ها ابلاغ شد.

۱۷ اردیبهشت

اولین صندوق روستایی به منظور حمایت از کشاورزان و خرده مالکان، از سوی بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران راه‌اندازی شد.

۲۷ بهمن

زمین و محلات عمارت

نمایشگاه امتعه ایران واقع در خیابان سپه (امام خمینی کنونی) در اجرای قانون افزایش سرمایه به بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران واگذار شد.

۱۳۲۲

تغییر اساسنامه

۷ خرداد

اساسنامه جدید بانک تدوین و نام بانک از «بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران» به نام «بانک کشاورزی ایران» تغییر کرد.

۱۳۲۳

آئین نامه استخدام

۱۹ آذر

آئین نامه جامع استخدام بانک در شش فصل: استخدام، ترفیع و اضافه حقوق، فوق العاده‌ها، مرخصی‌ها، صندوق پس انداز، تقصیرها و مجازات‌ها و تشکیل کمیسیون رسیدگی تصویب شد.

۱۳۲۵

تجهیز منابع

۱۱ خرداد

به منظور رفع مضيقه مالی بانک کشاورزی ایران، صندوق‌های تعاون در سراسر

مسعود آرمات

و مربیگری تیم ملی والیبال

تیم والیبال بانک کشاورزی در سال ۶۸ تاسیس شد. در این سال، بانک کشاورزی با خرید امتیاز تیم والیبال صدا و سیما، به طور رسمی تیم خود را تاسیس کرد. تیم والیبال بانک کشاورزی در آن سال متشکل از بازیکنان تیم سابق بود که از صدا و سیما آمده بودند و بازیکنانی هم از بیرون به تیم تزریق شدند. با توجه به اینکه در آن دوره بازیکنان، دستمزد چندانی برای بازی دریافت نمی‌کردند، بانک برای جذب بازیکنان جدید، تنها باید امتیازاتی به این بازیکنان می‌داد. لذا بانک برای نگهداشتن بازیکنان جدید و قبلی در تیم، تمامی آنها را به استخدام بانک کشاورزی درآورد و از این پس بازیکنان برای تیم بانک کشاورزی بازی می‌کردند.

در آن دوره بازیکنان بسیار بزرگی برای تیم بانک کشاورزی بازی می‌کردن که از جمله آنها می‌توان به بهنام جلوه، احمد لاهوتی، مسعود آرمات، حسین معدنی، اروجی، فربرز امیدوار و محمود هاشمی اشاره کرد. طی این دوره دوساله که بانک کشاورزی در رشته والیبال تیم‌داری کرد، دو مقام سومی و چهارمی کشور را به دست آورد.

اما پس از دو سال تیم والیبال بانک کشاورزی منحل شد و در همان زمان بانک تجارت به تیم‌داری در رشته والیبال روی آورد. در نتیجه تمامی بازیکنان تیم والیبال بانک کشاورزی به صورت جمعی، انتقالی گرفته و به بانک تجارت رفتند. در این میان تنها بازیکنی که به بانک تجارت نرفت و از همان زمان در بانک کشاورزی ماندگار شد، مسعود آرمات بود. مسعود آرمات مربی تیم‌های لیگ برتری و تیم ملی بوده است.

محمدتقی امامی تنها استاد تاریخ عثمانی در ایران

محمدتقی امامی خوبی آبان ۱۳۱۸ در خوی متولد شد، تحصیلات خود را در مقاطع ابتدایی تا دبیرستان در خوی سپری کرد، سپس برای اخذ دیپلم راهی تبریز شد. در سال ۱۳۴۱ در دانشکده ادبیات و علوم انسانی تبریز پذیرفته شد. امامی خوبی در نهایت در سال ۱۳۴۴ با ارائه رساله‌ای در (انقلابات آفریقا) لیسانسیه تاریخ شد و بلافاصله در کنکور فوق لیسانس دانشگاه تهران پذیرفته شد و با نگارش رساله‌ای تحت عنوان (نقش شرکت‌های تعاونی در اصلاحات ارضی) موفق به اخذ مدرک فوق لیسانس شد.

وی در ادامه تحصیلات خود راهی ترکیه شد و در دانشگاه آنکارا در مقطع دکتری تحصیل کرد. رساله دکتری امامی خوبی با عنوان (سازمان اداری ایلخانان) در سال ۱۳۵۰ پذیرفته شد و در همان سال به صورت ساعتی در دانشگاه ملی (شهید بهشتی) با گروه تاریخ به همکاری پرداخت. از سال ۱۳۵۴ تدریس «تاریخ عثمانی» دانشگاه تهران را عهده‌دار شد. محمدتقی امامی خوبی سال‌هاست دانشجویان رشته تاریخ از او تحت عنوان تنها استاد تدریس تاریخ عثمانی در ایران یاد می‌کنند و در تمامی دانشگاه‌های معتبر کشور تدریس کرده و دانشجویان زیادی را تربیت کرده

است. وی در سال ۱۳۳۸ بعد از گرفتن دیپلم طبیعی وارد بانک کشاورزی شده و کار خود را از شعبه خوی آغاز کرد. در ادامه کار خود را به عنوان تحویلدار ادامه داد. سپس از تبریز به تهران منتقل شد و در بخش‌های حسابداری، اداره روش‌ها منتقل شده و در نهایت به حوزه آموزش کار کرد. در اداره آموزش به عنوان معاون اداره منصوب شد و بعد از مدتی هم به اداره روابط عمومی رفته و به عنوان معاون اداره روابط عمومی فعالیت می‌کرد. پس از پیروزی انقلاب هم به عنوان رئیس اداره آموزش منصوب شده و در نهایت هم در سال ۵۹ از بانک کشاورزی با همان سمت رئیس اداره آموزش بازنشسته شد.

کشور تشکیل داد و محل نگهداری وجوه صندوق‌ها، شعب بانک کشاورزی شد.

۱۰ شهریور

بانک کشاورزی ایران برای جبران کمبود منابع، اقدام به انتشار بلیت‌های بخت‌آزمایی به نام «فلا بخت» کرد؛ اما سال ۱۳۲۸ این ابتکار از دست بانک خارج و در موسسه‌ای به نام بخت‌آزمایی ملی متمرکز شد.

۱۳۳۴

تسهیلات سرمایه‌ای

۲۰ مهر

طبق مصوبه هیات وزیران، بانک کشاورزی ایران یک میلیون و ۶۰۰ هزار لییره ارز به واردکنندگان ماشین‌آلات کشاورزی اختصاص داد.

۱۳۳۸

افزایش سرمایه

۲۶ دی

بانک ملی موظف شد از محل وجوه حاصله از ارزیابی پشتوانه اسکناس مبلغ ۳ هزار و پانصد میلیون ریال به تدریج در اختیار بانک کشاورزی بگذارد که به مصرف در امور کشاورزی برسد.

۱۳۴۲

تغییر نام

۱۱ فرودین

اساسنامه جدید تصویب و نام بانک از «بانک کشاورزی ایران» به «بانک اعتبارات کشاورزی و عمران روستایی ایران» تغییر کرد.

۱۳۴۳

تعاون نوین

۸ آبان

بانک تعاون کشاورزی برای جمع‌آوری وجوه پس‌انداز روستائیان و کشاورزان اقدام به تاسیس صندوق تعاون نوین کرد و برای صاحبان حساب‌ها هم جوایزی در نظر گرفت.

۱۳۴۵

صندوق توسعه

۲۲ خرداد

دولت لایحه تشکیل صندوق توسعه کشاورزی ایران را برای نخستین بار به مجلس شورای ملی ارائه کرد.

۲۹ دی

«بانک اعتبارات کشاورزی و عمران روستایی ایران» به «بانک کشاورزی ایران»

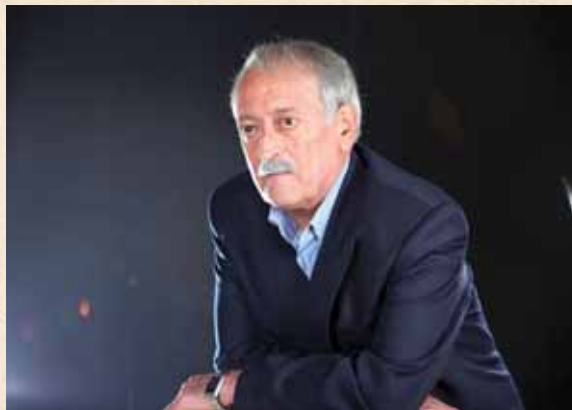
محمود خوردبیین

از پرسپولیس تا بانک کشاورزی

کمتر کسی پیدا می‌شود که محمود خوردبیین را شناسد: پرسپولیس دو آتشه که ۱۷۰ بازی باشگاهی‌اش را برای یک تیم انجام داد؛ قدیمی‌ترها که دهه چهل و پنجاه را به خاطر دارند، بازی‌های این ملی‌پوش گلزن فوتبال ایران را به خاطر می‌آورند و دهه شصت و هفتادی‌ها هم مریگیری و سرپرستی خوردبیین را در باشگاه پرسپولیس؛ کسی که فوتبال خانه همیشگی‌اش بوده و هست. اما محمود خوردبیین علاوه بر کناره‌های مستطیل سبز، یک قاب ماندگار دیگر نیز از خود بر جای گذاشت: محمود خوردبیین کارمند و بازنشسته بانک کشاورزی است.

وی زمانی که در پرسپولیس بازی می‌کرد، از طریق مرحوم ابراهیم آشتیانی به بانک کشاورزی معرفی و به استخدام بانک کشاورزی درآمد. او سال‌ها مسئولیت حوزه ورزش بانک کشاورزی را بر عهده داشت. خوردبیین طی دوره‌ای مدیرعاملی تیم نوین کشاورز (وابسته به بانک کشاورزی) را هم بر عهده داشت که این تیم در لیگ برتر والیبال ایران حضور داشت.

محمود خوردبیین بانک کشاورزی را خانه دوم خود بعد از پرسپولیس می‌دانست و طی سال‌های حضور در بانک کشاورزی، منشاء اقدامات ارزشمندی در حوزه ورزش و پرورش ورزشکاران زیادی در بانک شد. حوزه ورزش بانک کشاورزی به پشتوانه حضور چهره‌های صاحب‌نامی چون خوردبیین و چند چهره ورزشی دیگر، بزرگترین رویدادهای ورزش روستایی چون جام کشتی روستائیان را اجرایی کرد.

سید محمد امین قریشی و کاریکاتورهایی از بانک و بانکداری

سید محمد امین قریشی، کاریکاتورگوست برجسته کشوری که عنوان‌های بسیاری در سطح جهانی هم کسب کرده است، ۲۸ سال سابقه خدمت در بانک کشاورزی داشته و به‌عنوان رئیس یکی از شعب بانک کشاورزی به درجه بازنشستگی رسیده است. او که سال ۱۳۳۰ در شهرستان بوکان به دنیا آمده است، ۴۸ سال سابقه همکاری با نشریات سراسری، استانی و دانشگاهی کشور دارد و چند جلد کتاب کاریکاتور هم تهیه کرده و به چاپ رسانده است. قریشی ۴ دوره داور جشنواره کشوری کاریکاتور هم بوده است. قریشی خود سال‌های خدمت در بانک کشاورزی را اینگونه تعریف می‌کند: « بعد

از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه در سال ۱۳۴۸ موفق به اخذ اولین سری دیپلم رشته طبیعی در شهرستان بوکان شدم. بلافاصله بعد از اخذ دیپلم راهی خدمت نظام وظیفه شده و در پادگان عباس آباد تهران ۶ ماه آموزش دیدم و سپس به‌عنوان سپاهی دانش راهی روستاهای حومه ابهر زنجان شدم. ۱۸ ماه در آنجا خدمت کردم. بعد از اتمام خدمت به بوکان بازگشتم و در چند آزمون استخدامی شرکت کردم. در آزمون اداره دارایی نفر اول شدم. در آزمون استخدامی شرکت توانیر و برای شرکت در دوره فوق دیپلم هتلداری در سازمان جلب سیاحان هم قبول شدم. منتها خدمت در بانک کشاورزی را به همه اینها ترجیح دادم. در سال ۱۳۵۱ به‌عنوان ارزیاب در شعبه بوکان بانک کشاورزی مشغول کار شدم. طی سال‌های خدمت در بانک کشاورزی، کار در سمت‌های مسئول اعتبارات، معاون امور مالی و رئیس دفتر را تجربه کرده و در نهایت سال ۱۳۷۹ با سمت رئیس شعبه خدماتی امیرآباد بوکان بازنشسته شدم.» وی طی دهه ۶۰ و ۷۰ با مجله پیام‌مهر همکاری داشت. به این ترتیب که همواره مشکلات و چالش‌های کار بانکی را که در شعبه دیده بود در قالب کاریکاتور منعکس کرده و در مجله بانک به چاپ می‌رساند.

تغییر نام داد؛ همزمان با این تغییر، صندوق توسعه کشاورزی ایران نیز شکل گرفت که هدف آن تربیت نیروی نخبه و کارشناس و حمایت‌های تخصصی‌تر از بخش کشاورزی بود.

۱۳۴۶

اوراق قرضه

۳۰ خرداد

برای نخستین بار در بانک اعتبارت به دو بخش اعتبارات جاری و کوتاه‌مدت و اعتبارات توسعه کشاورزی تقسیم شد.

۲۵ شهریور

بانک کشاورزی ایران که بر اساس مصوبه تیرماه مجلسین، اجازه انتشار اوراق بهاداری به ارزش حداکثر سه میلیارد ریال را دریافت کرده بود، در این تاریخ نخستین اوراق قرضه را به فروش رساند.

۱۳۴۷

نگاه توسعه‌ای

۱۰ اردیبهشت

اساسنامه صندوق توسعه کشاورزی ایران از سوی شورای پول و اعتبار تصویب شد.

۲۶ اردیبهشت

صندوق توسعه کشاورزی

ایران افتتاح و شروع به کار کرد.

۱۳۴۸

تعاون کشاورزی

۵ تیر

«بانک کشاورزی ایران» با تغییر اساسنامه به «بانک تعاون کشاورزی ایران» تغییر نام داد.

۱۵ دی

بانک توسعه کشاورزی وامی به مبلغ ۶/۵ میلیون دلار به منظور تجهیز و تامین منابع مالی خود از بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه دریافت کرد.

۱۳۴۸

صندوق رفاه

۲۷ مرداد

صندوق رفاه و آتیه بانک برای تامین هزینه‌های غیرمعمول درمان، جبران خسارات طبیعی و تسویه بدهی همکاران فوت شده تشکیل شد.

۱۳۵۱

دانش افزایی

۳۱ خرداد

کارشناسان صندوق توسعه کشاورزی به منظور

محمود تاجبخش

در میان مفاخر موسیقی ایران

محمود تاجبخش موسیقی‌دان و نوازنده ویلن و سه‌تار، از مفاخر موسیقی ایران است که از ۳۲ سال هم از سال‌های ۱۳۲۲ تا ۱۳۵۴ در بانک کشاورزی خدمت کرده است. محمود تاجبخش در سال ۱۳۰۳ متولد شد. از سن ۸ سالگی نزد عموی خود «کریم تاجبخش» که از شاگردان «درویش خان» بود فراگیری سه‌تار را آغاز کرد. در دوران دبیرستان با ساز ویلن آشنا شد و به هنرستان موسیقی ملی راه یافت. او آموزش متد ویلن «علینقی وزیری»

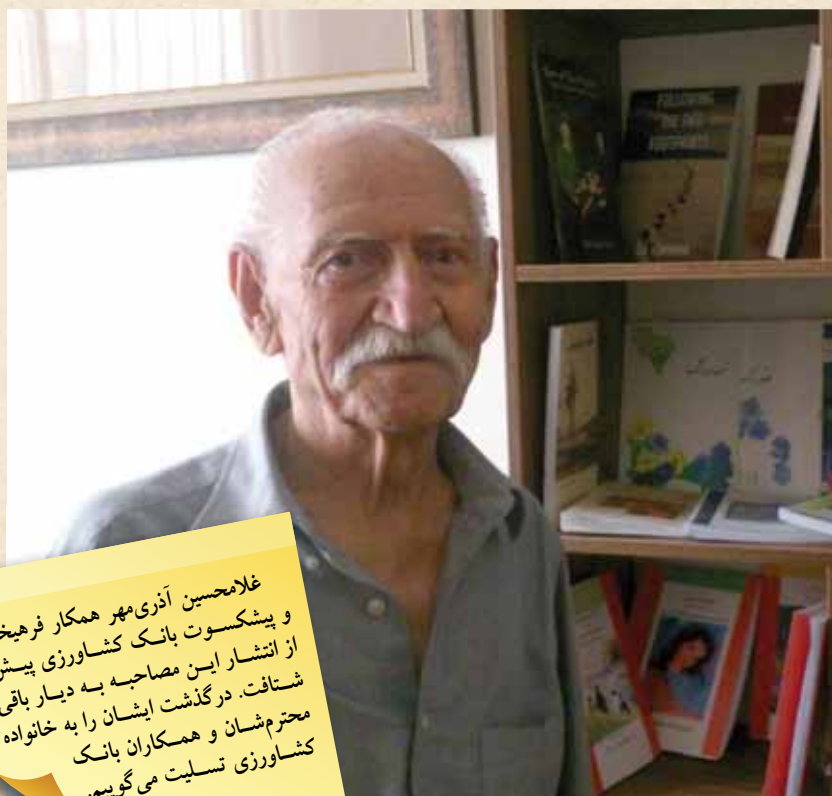
را نزد «اسماعیل زرین‌فر» که مدرس و معاون هنرستان موسیقی شبانه بود، پی گرفت. وی در مدت کوتاهی توانست غیر از آموختن متد وزیری، تعدادی از قطعات اسماعیل زرین فر و همچنین ردیف «علی رضا چنگی» را که نوازندگان کمانچه بود، بنوازد. در سال ۱۳۲۳ توسط اسماعیل زرین فر به «روح‌الله خالقی» معرفی شد. نوازندگی ویلن او بسیار مورد توجه روح‌الله خالقی قرار گرفت و از همان زمان، هفته‌ای یک روز در رادیو به نوازندگی می‌پرداخت. وی از اوایل سال ۱۳۲۳ به کلاس «ابوالحسن صبا» نیز راه یافت. مدتی هم از آموزش‌های «مهدی برکشلی»، «لطف‌الله مفخم پایان»، «حسین یاحقی» و «حسین تهرانی» بهره برد. او همچنین نزد «موسی معروفی» ردیف‌های موسیقی ایرانی را آموخت.

سیاوش اکبری

نوازنده چیره‌دست تنبک

سیاوش اکبری نوازنده صاحب‌نام و چیره‌دست تنبک سال ۱۳۳۹ در بانک کشاورزی استخدام شده و در سال ۱۳۵۸ هم از بانک کشاورزی بازنشسته شده است. در کنار شغل اصلش که کار در بانک کشاورزی بود، به فعالیت‌های هنری هم می‌پرداخت و همین دلیل زودتر بازنشسته شد. در زمانی که در بانک شاغل بود، صبح‌ها را در بانک گذرانده و عصرها هم برای تمرین و اجرای برنامه به رادیو می‌رفت. اکبری عضو گروه ارکستر رادیو تهران بود و با اکثر خوانندگان صاحب‌نام چون غلامحسین بنان کار کرده است. همچنین با گروه‌های موسیقی سنتی برنامه‌های پرتعدادی را در سراسر جهان از شرق آسیا گرفته تا اروپا اجرا کرده است.

غلامحسین آذری مهر همکار فرهیخته و پیشکسوت بانک کشاورزی پیش از انتشار این مصاحبه به دیار باقی شتافت. در گذشت ایشان را به خانواده محترم‌شان و همکاران بانک کشاورزی تسلیت می‌گوییم.

پیشکسوتی که ۳ سال از بانک کشاورزی بزرگتر بود

پای صحبت‌های شیرین غلامحسین آذری مهر، نویسنده، ادیب، و البته همکار سال‌های دور

سال ۱۳۰۹ بود که مجلس شورای ملی با لایحه تاسیس بانک فلاحتی و صنعتی موافقت کرد و این بانک فعالیت ابتدایی خود را به صوت شعبه‌ای کوچک به نام شعبه فلاحتی در دل بانک ملی آغاز کرد. غلامحسین آذری مهر در همان سال متولد شد. بانک کشاورزی سه سال بعد یعنی در سال ۱۳۱۲ به صورت رسمی تاسیس شد و ۲۲ سال بعد هم غلامحسین ۲۵ ساله به استخدام این بانک درآمد. غلامحسین آذری مهر اما در حوزه ادبیات ایران نیز چهره‌ای شاخص و شناخته شده بوده و آثار ارزشمندش، وی را در آلبوم مفاخر بانک کشاورزی ماندگار کرده است.

دانش‌افزایی در بانکداری پیشرفته و کشاورزی به خارج از کشور اعزام شدند.
۱۵ تیر

اساسنامه صندوق توسعه کشاورزی در مجلس شورای ملی تصویب شد.
۱۵ آذر ۱۳۵۱
تاسیس دفاتر ناحیه‌ای صندوق توسعه کشاورزی آغاز شد.

۱۳۵۲

بانک توسعه

۲۶ مرداد

صندوق توسعه کشاورزی ایران به منظور توسعه فعالیت‌ها به نام بانک توسعه کشاورزی ایران تغییر نام داد و رسماً بانک توسعه کشاورزی ایران تاسیس شد.

۲۶ دی

آئین‌نامه پرداخت وام‌های توسعه‌ای به منظور بهبود کیفیت تولیدات کشاورزی در بانک توسعه کشاورزی ایران تصویب شد.

۱۳۵۳

روابط کارگزاری

۱۵ فروردین

رابطه کارگزاری با نشنال بانک استرالیا برای نخستین

از بانک کشاورزی تا مدرسه عالی ادبیات

در سال ۱۳۳۴ به استخدام بانک کشاورزی درآمدم و در آن زمان دیپلمه بودم. اما در بانک کشاورزی شرایطی فراهم شده بود که کسانی حائز شرایط بودند با بورسیه بانک کشاورزی ادامه تحصیل دهند. اما این بورسیه یک پیش شرط داشت که افراد بورسیه شده باید در رشته‌های تعیین شده از سوی بانک تحصیل کنند.

بار در بانک توسعه کشاورزی برقرار شد.

۱۳۵۶

آموزش کشاورزی

۱۰ مهر

دولت مرزعه یک هزار هکتاری صالح آباد ساوه را برای ایجاد مرکز مدیریت کشاورزی در اختیار بانک کشاورزی قرار داد.

۱۹ آبان

بانک توسعه کشاورزی ایران برای اولین بار طرح تربیت مدیران مزرعه را برگزار کرد؛ این طرح، یک دوره آموزشی برای افزایش دانش فنی صاحبان مزارع بود.

۱۳۵۷

وام بین‌المللی

۱۶ فروردین

بانک توسعه کشاورزی وامی به مبلغ ۱۰ میلیاردین به منظور تجهیز و تامین منابع مالی خود از بانک‌های ژاپن دریافت کرد.

۱۳۵۸

ادغام دو بانک

۱۷ مرداد

بانک کشاورزی مجاز شد از

در آن دوره تعدادی از کارکنان بانک برای تحصیل در رشته حسابداری و با هزینه انتخاب شدند که من هم در میان انتخاب شده‌ها بودم؛ اما چندان علاقه‌ای به حسابداری نداشتم و طبیعتاً این پیشنهاد را نپذیرفتم. البته در تمام سال‌های خدمت در بانک کشاورزی هم در حوزه اعتبارات مشغول بودم و در زمینه حسابداری کار نکردم.

به طور مشخص به زبان انگلیسی و ادبیات علاقه زیادی داشتم و در همان دوره در آزمون ورودی دانشگاه شرکت کردم و در رشته ادبیات هم پذیرفته شدم، اما با توجه به اینکه رشته ادبیات در میان اولویت‌های بانک نبود، بورسیه‌ای برای من در نظر گرفته نشد و تنها اجازه پیدا کردم همزمان با کار در بانک به تحصیل دانشگاهی در رشته ادبیات ادامه دهم. از میان دانشگاه‌هایی که در آنها پذیرفته شدم، مدرسه عالی ادبیات و زبان‌های خارجی را انتخاب کردم که در آن دوره به ریاست علی‌اصغر حکمت اداره می‌شد.

در آن مدرسه علاوه بر زبان و ادبیات فارسی، تعداد زیادی از زبان‌های خارجی هم تدریس می‌شد. ابتدا حدود یک سال در رشته ادبیات فارسی تحصیل کردم و سپس تغییر مسیر داده و رشته زبان و ادبیات انگلیسی را انتخاب کردم و پس از ۴ سال لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی شدم.

محل فروش ۱۰ میلیارد ریال اوراق قرضه، وام بدون بهره برای خرید علوفه و خوراک دام در اختیار دامداران قرار دهد.

۲۹ آذر

ادغام بانک‌های تعاون و توسعه کشاورزی و تشکیل بانک کشاورزی که تاکنون ادامه یافته است.

۱ بهمن

صندوق کمک به خسارت‌دیدگان محصولات کشاورزی و دامی تاسیس شد.

۱۳۵۹

ساختار امروزی

۲۴ تیر

اولین اساسنامه بانک کشاورزی پس از ادغام دو بانک تعاون و توسعه کشاورزی تصویب شد.

سال ۱۳۶۰

واقعه هفتم تیر

۷ تیر

حسین اکبری، مدیرعامل وقت بانک کشاورزی در واقعه هفتم تیر و انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی به شهادت رسید.

فعالیت در حوزه ادبیات و نوشتن را از همکاری با روزنامه اطلاعات شروع کردم. پس از آنکه از دانشگاه فارغ‌التحصیل شدم، از طریق یکی از دوستان به روزنامه اطلاعات معرفی شدم و در آن دوره، مقالاتی را برای این روزنامه ترجمه می‌کردم و صفحه‌ای را هفتگی و به طور ثابت به مقالات ترجمه‌ای من اختصاص داده بودند. همزمان کار با مجله بانک کشاورزی را هم آغاز کرد و به طور ماهانه و مرتب مقالاتی را برای مجله می‌نوشتم.

در مجموع سال‌های خدمت در بانک به طور عمده به فعالیت در شعب شهری و تنکابن گذشت و در نهایت به مرکز آمده و معاونت اداره فنی را بر عهده داشتم و در همان جایگاه بازنشسته شدم.

یافتن پلی میان ادبیات و بانکداری

زمانی که تازه وارد بانک شدم، خیلی زود متوجه شدم که در بانک دو رشته وجود دارد که برای پیشرفت باید وارد یکی از این دو رشته شوم و استعدادهای خود را در آنها پرورش دهم. نخستین شاخه، حسابداری و شاخه دوم اعتبارات است. یعنی اگر شما قصد پیشرفت در بانک را دارید یا باید حسابدار قابلی شوید و یا اینکه اعتبار را بشناسید. بنده هم منهای چهار

۱۳۶۲

صندوق بیمه

۱ خرداد

صندوق بیمه کشاورزی در بانک کشاورزی با مصوبه مجلس شورای اسلامی راه اندازی شد.

۱۳۶۳

آرم بانک

۳۰ بهمن

آرم بانک کشاورزی تصویب شد.

۱۳۶۸

شهید نفیسی

۲۲ بهمن

عبدالرحمن نفیسی (رئیس شعبه همدان)، همسر و دو فرزند ایشان به همراه حسین شکری نگهبان بانک از سوی سارقان بانک به شهادت رسید؛ از ایشان به عنوان شهید بیت‌المال یاد می‌کنند.

۱۳۷۰

آغاز تحول

۲۳ اردیبهشت

شرکت توسعه و عمران اراضی کشاورزی - بانک

سال اول خدمت که در شهرستان‌ها بودم، تمام سال‌های خدمت را در حوزه اعتبارات گذراندم و همان سال‌های کار در حوزه اعتبارات، جرقه‌ای برای آغاز نویسندگی من شد.

اداره اعتبارات، مرکز مکاتبات بانک بود و بنده از زمان کار در همان حوزه با مکاتبات و فن نوشتن آشنا شدم. اداره اعتبارات جایی بود که همه از آن توقع داشتند و همه روزه با سیلی از تقاضا و نامه مواجه بودیم که از داخل و خارج بانک به این اداره می‌رسید و هر کدام بنا به دلایل خود توقع دریافت وام داشتند. بنابراین نیازی در اداره داشتیم که این نامه‌ها را پاسخ گفته و طی این مکاتبات، بتوانیم یک سازمان یا فرد را مجاب کنیم که واجد دریافت وام نیست و یا اینکه برای دریافت وام، باید پیش‌نیازهایی را آماده کند. این مکاتبات، به مرور و طی سال‌های اصلاحات ارضی، روبه فزونی گذاشت و به طور متوسط روزانه حتی تا ۳۰ نامه دریافت می‌کردیم. این نامه‌ها معمولا شکایات و عریضه‌هایی بود که به دست دولت رسیده و از طرف دولت هم به بانک کشاورزی مرجوع می‌شد و از این رو هم مرجوعه نام داشت. یکی از وظایف من در اداره اعتبارات پاسخ‌گویی به این مرجوعه‌ها بود که من را به نوشتن و نویسندگی علاقمند کرد.

قصه ۹۰ سالگی بانک کشاورزی

بانک کشاورزی از تاریخ تأسیس سال ۱۳۱۲ به بعد در مقابل تغییرات و سیاست‌های هر دوره و عصری از خود تحمل نشان داد و مقررات و سازمانش را با شرایط روز منطبق کرد. در سال ۱۳۳۴ که من به استخدام این مؤسسه درآمدم، عنوان بانک کشاورزی ایران را داشتم. چند سال بعد ناگهان مسئله اصلاحات ارضی پیش آمد بانک ناگزیر در آیین نامه و مقرراتش تجدید نظر کرد و شرایط خود را با برنامه دولت تطبیق داد. به همین ترتیب نام آن به بانک اعتبارات کشاورزی و عمران روستایی ایران تغییر پذیرفت. در همان مواقع روزی حسن زاهدی مدیر عامل در باشگاه بانک گفت که بانک کشاورزی اجبار دارد و باید که از سیاست جدید دولت در قبال مسئله اصلاحات ارضی و تغییر مالکیت در کشور دنباله‌روی کند.

بدین معنی بتواند پاسخگوی نیازمندی‌های قشر جدید جامعه کشاورزی باشد. منظور او اقشاری از جامعه بود که تا آن زمان به طور روشن در بخش کشاورزی خودنمایی نمی‌کردند، مانند خرده مالکینی که املاک‌شان تا آن زمان مکانیزه نشده بود. صاحبان تأسیسات جدید کشاورزی، دامداری و مرغداری که قبلاً وجود نداشتند و شرکت‌های تعاونی روستایی که از سال ۱۳۳۶ به بعد به وجود آمدند. همین‌طور کارخانجاتی که اغذیه دامی تهیه می‌کردند و مؤسساتی که استخر آبگیر پرورش ماهی برقرار می‌داشتند و از این قبیل مشاغل.

به خاطر دارم که یک روز آقای زاهدی گفت اگر بانک نتواند به طور کامل خود را برای مسؤولیت محوله مجهز کند، دولت ناگزیر خواهد بود که بانک دیگری تأسیس کند که بخشی از وظایف ما را به عهده بگیرد. در واقع بانک کشاورزی در این زمینه سعی کافی کرد از جمله اعتبارات جدید از سازمان برنامه گرفت، مأمورانی به شهرستان‌ها برای توزیع اعتبار گسیل داشت و تعداد قابل توجهی کارمند جدید و تحصیل کرده کشاورزی به استخدام درآورد. معذالک بعضی از مسؤولان گفتند که بانک کوتاه آمده است. به هر حال دخالت عوامل سیاسی و ضرورت واگذاری پست جدید به بعضی سبب شد که مؤسسه دیگری به نام صندوق توسعه کشاورزی با شرایط و مقررات جدید تأسیس شد و بخشی

زمین - تأسیس شد.

۱۳ شهریور

نخستین دوره مسابقات کشتی روستائیان کشور جام بانک کشاورزی برگزار شد.

۱۴ دی

مرکز کامپیوتر بانک کشاورزی مجهز به کامپیوترهای ۴۳۸۱ افتتاح شد.

۱۰ خرداد

اداره پس‌انداز و تجهیز منابع در بانک کشاورزی تشکیل و فعالیت برای جذب سپرده‌های مردمی آغاز شد.

۲۵ مهر

اجلاس آپراکا برای نخستین در بانک کشاورزی با حضور ۱۳ عضو آپراکا برگزار شد.

۱۰ اسفند

تیم والیبال بانک کشاورزی در مسابقات جام باشگاه‌های تهران مقام سوم را کسب کرد.

۱۳۷۲

کارگزاری بانک

۲۱ اردیبهشت

شرکت سرمایه‌گذاری کشاورز با مشارکت ۱۵۶۱ نفر از کارکنان بانک با هدف مشارکت و سرمایه‌گذاری کارکنان در فعالیت‌های تولیدی تشکیل شد.

۲۸ شهریور

بانک کشاورزی نایب رئیس
کنفدراسیون بین‌المللی
موسسات اعتباری کشاورزی
(سیکا) شد.

۲۱ اسفند

شرکت کارگزاری بانک
کشاورزی با هدف خرید و
فروش سهام اوراق پذیرفته
شده در سازمان بورس
تهران، پذیرهنویسی اوراق
سهام تاسیس شد.

۱۳۷۳

در عرصه ورزش

۱۰ تیر

فینال مسابقات دو و میدانی
روستائیان جام بانک
کشاورزی در ورزشگاه
آزادی با حضور ۵۰ هزار
تماشاگر برگزار شد.

۲۳ تیر

طرح زینب کبری با هدف
حمایت از فعالیت‌های
تولیدی زنان آسیب‌پذیر
روستایی در ۷۵۰ شعبه بانک
کشاورزی آغاز شد.

۱ مهر

غار بالامبو در ارتفاعات
تفرش استان مرکزی از
سوی هیات کوهنوردی
بانک کشاورزی کشف و
شناسایی شد.

۱۴ اسفند

تیم کشتی آزاد بانک

از مسئولیت توزیع اعتبارات کشاورزی کشور را به عهده گرفت. صندوق توسعه
بعدها وسعت پیدا کرد و به بانک توسعه کشاورزی معروف شد و در خدمت
مالکان جدید (به عبارت بهتر خرده‌مالکان) قرار گرفت.

ایرانیان همیشه کشاورز بوده‌اند و جامعه ما کشاورزی به حساب می‌آمده
است و تحولات بخش کشاورزی به نوعی در جامعه اثر داشته است. به همین
ترتیب تغییرات بانک کشاورزی از زمان تأسیس (۱۳۱۲) می‌تواند چون آینه‌ای
نمودار تحولات اجتماعی باشد. کما اینکه نام بانک، ابتدا فلاحتی و صنعتی
و بعد کشاورزی و پیشه و هنر خوانده شده (توضیح آنکه کلام پیشه و هنر و
واژه صنعتی بیشتر معرف صنایع دستی روستایی شده، قالی باقی و نمدمالی بوده
است)، سپس بانک کشاورزی ایران، اعتبارات کشاورزی و عمران روستایی و در
پایان به همان نام کشاورزی که نمودار وظیفه اصلی اوست، منتسب شده است.
در سال ۱۳۵۸ هم به موازات تغییرات کشور به منظور جلوگیری از هزینه‌های
اضافی اداری، دو بانک توسعه کشاورزی و اعتبارات کشاورزی در هم ادغام شدند و
به نحو بهتری به انجام وظیفه پرداختند. در حالی که بعضی از بانک‌های تجارتي
به کلی منهدم و یا در دستگاه دیگری فرو رفتند.

آثار و کتاب‌های چاپ شده

عمده کتاب‌هایم در حوزه ادبیات است. مجموعه شعر، جمع‌آوری حکایات
بوستان سعدی و شرح نوشتن به آن، پاسخ گفتن به تمامی غزلیات سعدی با
لحاظ کردن ارزش‌های امروز جامعه، نمایشنامه‌ها و چند اثر انگلیسی که خارج
از کشور چاپ شده از جمله این آثار و تالیفات است. از دیگر کارها هم باید به
مجموعه شعری اشاره کرد که به زبان انگلیسی سروده شده و در کشور انگلیس
هم به چاپ رسیده است.

از جمله آثار می‌توان به پاسخ به بوستان سعدی که شرح‌نویسی به
داستان‌های بوستان سعدی با شعر و به همان وزن است، دیوان شعر دو جلدی،
۳۰۰ داستان کوتاه که کمتر از ۱۰ عنوان ترجمه از نویسندگان خارجی بود و مابقی
تالیف است، رمان‌های هامش خاک میهن، پریسا تکاپوی بنیادی، خانه‌ای کنار
پارک و نامزد قبلی من، تاریخ بی‌تاریخ که بخش مختصری از تاریخ ایران است
و پیامدهای داستان‌های مثنوی معنوی اشاره کرد چهارصد داستان از مثنوی استخراج
شد و چهارصد پاسخ هم برای آن تهیه شده است.

دیوان حافظ حاصل گردآوری دست‌نوشته‌ها و شعرهای پراکنده بود که در
دوره‌های مختلف گردآوری شده و در نهایت اساتید ادبیات دانشگاهی روی آن کار
کرده و عیوب را رفع کرده و در نهایت دیوانی گردآوری شد که همه شعرها
اصالت داشته و متعلق به حافظ است. چهار تصحیح اصلی روی دیوان صورت
گرفته تا اینکه اشعار به تعداد امروزی ۵۰۰ غزل رسید. چهارمین تصحیح دیوان
حافظ را من انجام دادم.

روایت اولین‌ها

برقله‌های افتخار: بانک کشاورزی در ۹۰ سالگی

آیا می‌دانید اولین دانشپایه تخصصی نظام بانکی در ایران در بانک کشاورزی ایجاد شد؟ آیا می‌دانید بانک کشاورزی نخستین بانک ایرانی بود که بانکداری الکترونیک یکپارچه را در ایران اجرا کرد؟ آیا می‌دانید که بانک کودک و نوجوان برای اولین در ایران از سوی بانک کشاورزی اجرا شد؟ آیا می‌دانید بانک کشاورزی اولین بانک ایرانی بود که پلیت بخت‌آزمایی منتشر کرد؟ و ... روایت‌های اولین‌های بانک کشاورزی را در ادامه می‌خوانید.

کشاورزی در جام بین‌المللی روژه کولن فرانسه قهرمان شد.

۱۳۷۸

جشن زعفران

۱۱ آذر

اولین جشن زعفران ایران به ابتکار بانک کشاورزی در شهرستان تربت حیدریه برگزار شد.

۱۳۸۰

بانک کودک

۶ شهریور

طرح بانک کودک و نوجوان بانک کشاورزی با اهداف آموزش، پس‌انداز و تامین آتیه به تصویب رسید و بانک کشاورزی به عنوان نخستین بانک ایران اقدام به راه‌اندازی بانک کودک و نوجوان کرد.

۱۳۸۲

بازتاب موفقیت

۲۰ مرداد

مجله بنکر، بانک کشاورزی را به عنوان بانک سال ایران در سال ۲۰۰۳ انتخاب کرد.

۱۴ بهمن ۱۳۸۲

نخستین شعبه کودک و

نوجوان بانک در بلوار کشاورزی تهران افتتاح شد.

۱۳۸۳

صرافی مهر

۱۸ مهر

چهل و هشتمین اجلاس کمیته اجرایی آپراکا در تهران و به میزبانی بانک کشاورزی برگزار شد.

۲ دی

شرکت خدمات ارزی و صرافی مهر از سوی بانک کشاورزی به منظور توسعه خدمات‌رسانی در بازار ارز و طلا تاسیس شد.

۱۵ دی

نخستین نمونه صندوق‌های امانات الکترونیکی در ایران در بانک کشاورزی بهره‌برداری شد.

۱۳۸۴

بانک سبز

۲۳ خرداد

بانک کشاورزی به عنوان سازمان برتر و بانک سبز در جایزه ملی محیط‌زیست انتخاب شد.

۵ بهمن

جشنواره ملی زن و روستا (عذرا) با حمایت بانک کشاورزی و با هدف آشنایی هنرمندان عرصه‌های آموزشی

نمای خارجی بانک فلاحتی و صنعتی ایران در خیابان لاله‌زار

در فاصله سال‌های ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۷

فعالیت اداری بانک فلاحتی و صنعتی جوان، پس از تصویب قانون تاسیس آن، تا تاریخ ۲۱ خرداد ۱۳۱۲ ابتدا در محل سکونت دکتر لیندن بلات (مدیرعامل وقت بانک ملی ایران) انجام می‌شد و در ۲۵ تیرماه ۱۳۱۲ که بانک افتتاح شد، کار خود را در سالن کوچکی، در محدوده ساختمان‌ها و تاسیسات بانک ملی ایران، در عمارت خزانه داری کل، آغاز کرد. با توسعه کار بانک و ایجاد واحدهایی در ولایات، بانک ساختمان جدیدی را در اوایل خیابان لاله‌زار اجاره کرد که نسبتاً وسیع بود. در فاصله سال‌های ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۸، ادارات مرکزی بانک و چند شرکت تابعه آن در همین موضع استقرار داشت. تصویر فوق نمای بیرونی همان ساختمان خیابان لاله‌زار است.

#اولین_مجمع_عمومی، اولین هیئت‌مدیره

نخستین جلسه مجمع عمومی بانک فلاحتی و صنعتی پس از ابلاغ مجلس شورای ملی با مشارکت شخصیت‌های برجسته مملکتی تشکیل شد. اعضای اولین مجمع عمومی بانک را حاج مخبرالسلطنه مهدی قلیخان که سمت رئیس‌الوزراء را داشت به‌عنوان رئیس مجمع، میرزا محمدعلی خزانه به

سمت منشی مجمع، سیدحسین تقی‌زاده وزیر عدلیه، میرزا حسن خان ناصر نماینده وزارت مالیه و پناهی نماینده ثبت اسناد و املاک تشکیل می‌دادند. در اولین مجمع عمومی اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل بانک انتخاب شدند که میرزا قاسم‌خان صوراسرافیل به‌عنوان رئیس هیئت‌مدیره و کارل آکر (کارشناس آلمانی در امور بانکی) به‌عنوان مدیرعامل بانک فلاحتی و صنعتی ایران انتخاب شدند. میرزا علی‌اکبر خان حکیمی دیگر عضو هیئت‌مدیره شد و میرزاحسن خان مشار هم به‌عنوان مفتش دولت در بانک انتخاب شد.

#اولین_اوراق_قرضه

بر اساس مصوبه مجلس شورای ملی در تیرماه ۱۳۴۶، بانک کشاورزی اجازه پیدا کرد برای اولین بار در تاریخ فعالیت خود اوراق قرضه منتشر کند. بر اساس این مصوبه، بانک کشاورزی اجازه پیدا کرد که اوراق بهاداری به ارزش حداکثر سه میلیارد ریال منتشر کند. پس از تهیه اوراق قرضه به ارزش یک و نیم میلیارد ریال در شهریور ۱۳۴۶، بالغ‌بر ۱,۳ میلیارد ریال از این اوراق به فروش رسید. وجوه حاصل نیز در زمینه امور اساسی کشاورزی، دامداری، دام‌پروری، توسعه شبکه آبیاری و دیگر امور زیربنایی به مصرف رسید.

ایجاد #اولین_دانشپایه_تخصصی_نظام_بانکی

در بانک فلاحتی و صنعتی به دلیل تخصص بودن کارها، اهمیت بسیار زیاد به آموزش کارکنان و ارتقای دانش و سطح تجارب آن‌ها می‌شد. ایجاد دوره‌های تخصصی برای کارکنان با همکاری اساتید دانشگاه تهران و دانشسرای عالی از جمله تلاش‌های آن زمان بود. در نتیجه این تلاش‌ها، از بهمن ۱۳۱۸ دانشپایه اختصاصی در بانک کشاورزی ایجاد شد و دوره‌های چهارماهه آموزشی زیر نظر اساتید دانشکده حقوق دانشگاه تهران و دانشکده کشاورزی برای کارکنان بانک در نظر گرفته شد. گذراندن این دوره‌ها و گرفتن دانشپایه اختصاصی بانک کشاورزی اعتبار علمی و معنوی ویژه‌ای هم داشت؛ به طوری که برخی از نویسندگان و مترجمانی که این دوره‌ها را دیده بودند، برای‌شان افتخاری برجسته به شمار می‌رفت.

انتشار #اولین_خبر_تاسیس_بانک_در_روزنامه_اطلاعات

روزنامه اطلاعات در شماره ۲۴ خود در روز ۱۹ شهریور سال ۱۳۰۵ مصاحبه‌ای با نماینده یا سخنگوی وزارت مالیه کرده است و در این مصاحبه خبر داده قرار است بانکی تاسیس شود که عواید آن برای ترقی زراعت مملکت هزینه شود. سخنگوی وزارت مالیه در پاسخ به این پرسش خبرنگار که «چون

و ترویجی با فعالیت‌های زنان روستایی برگزار شد.

۱۲ بهمن

سیستم تلفن بانک در بانک کشاورزی راه‌اندازی شد.

۱۳۸۷

انتخاب بنکر

۱۰ اردیبهشت

بانک کشاورزی به عنوان بانک برتر تامین مالی توسعه‌ای با هدف فقرزدایی از سوی اتحادیه بانک‌های توسعه‌ای آسیا و اقیانوسیه (ادفایپ) انتخاب شد.

۲ مرداد

تاسیس شرکت مهرگستر الکترونیک کشاورز که بعد از یک سال، به گسترش فناوری‌های نوین کشاورز تغییر یافت.

۲۹ دی

مجله تخصصی بنکر در ارزیابی خود فهرستی از پانصد موسسه مالی اسلامی برتر و در حال رشد را منتشر کرد و بانک کشاورزی در میان ۱۰ موسسه و بانک اسلامی برتر جهان جای گرفت.

۱۳۸۸

راه‌اندازی شبا

۲۶ مهر

بانک کشاورزی در هفتمین

المپیاد ورزشی شبکه بانکی کشور قهرمان شد.

۱ بهمن

سامانه الکترونیکی «شبا» در بانک کشاورزی راه‌اندازی شد.

۱۳۸۹

مهرگستر

۱۴ تیر

سیستم مهر گستر بانک کشاورزی به صورت کامل استقرار پیدا کرد.

۱۳۹۰

شعب روستایی

۲۴ خرداد

شصتین جلسه کمیته اجرایی اتحادیه اعتبارات روستایی و کشاورزی آسیا و اقیانوسیه آپراکا به میزبانی بانک کشاورزی برگزار شد.

۱۵ دی ۱۳۹۰

نخستین همایش سراسری روسای شعب روستایی بانک کشاورزی برگزار شد.

۱۳۹۱

توانمندسازی زنان

۲۸ خرداد

مرکز علمی کاربردی بانک کشاورزی تأسیس شد.

۱۵ بهمن

نخستین سمینار بین‌المللی

موضوع لایحه تأسیس بانک اقتصادی فوق‌العاده مهم و مورد توجه عموم می‌باشد، خواهشمندم توضیحات بیشتری در این خصوص بفرمایید؟» گفته بود: «پیشنهاد سرمایه به میزان پنج میلیون تومان کرده‌ام که به صورت مساعده از عایدات معمولی دولت قرض شود، و از سال سنه ۱۳۰۷ (دو سال دیگر) سالیانه مبلغ پانصد هزار تومان از عواید دولت برای استهلاک آن پرداخت شود. این بانک برای اصلاحات زراعتی و کارهای فواید عامه، از قبیل بستن سد که برای ترقی زراعت مملکت اهمیت فوق‌العاده دارد، مساعدت‌هایی خواهد کرد و وجوهی به عنوان قرض خواهد پرداخت. بانک مزبور به عقیده اینجانب دارای فواید و منافع بیشماری برای مملکت خواهد بود.»

نخستین اجرای #بانکداری_الکترونیک_یکپارچه

بانک کشاورزی از سال ۱۳۸۱ مطالعه برای انتخاب نرم‌افزار جامع متمرکز بانکی خود را آغاز کرد و پس از بررسی نرم‌افزارهای مطرح و قابل دسترس در سطح دنیا، محصول BANCS (سیستم مهرگستر) از شرکت FNS/TCS استرالیایی خریداری شد. سپس از آبان ماه سال ۱۳۸۳ شروع پروژه که شامل مطالعات سیستم و تحلیل نیازهای بانک و برنامه نویسی توسعه سیستم (بومی سازی) بود، رقم خورد. تا اینکه در سال ۱۳۸۵ پس از صرف ۱۴۰ هزار نفر - روز کار شبانه‌روزی، در شعب پایلوت نصب و راه‌اندازی شد و در سال ۱۳۸۷ فاز مربوط به عملیات نصب و راه‌اندازی «مهرگستر» در کلیه شعب بانک همراه با انتقال اطلاعات کلیه حساب‌های سپرده‌ای و شعبه‌ای سیستم غیرمتمرکز موجود در شعب تکمیل شد. در ادامه با تلاش‌های فراوان و شبانه‌روزی همکاران در اوایل سال ۱۳۸۹ فاز دوم پروژه یعنی انتقال کلیه حساب‌ها و

اطلاعات سیستم متمرکز قبلی «مهر» محصول شرکت خدمات انفورماتیک، به سیستم «مهرگستر» به بهره‌برداری رسید. در بهمن ماه سال ۹۱ هم فاز بومی سازی سیستم جامع بانکداری متمرکز بانک کشاورزی با راه‌اندازی بخش تجارت بین‌الملل شامل اعتبارات اسنادی، بروات اسنادی و حوالجات ارزی تکمیل شد.

راه‌اندازی #اولین_بانک_کودک_و_نوجوان در ایران

بانک کودک و نوجوان برای اولین بار در نظام بانکی کشور توسط بانک کشاورزی ظهور و بروز کرد. بانک کشاورزی اولین بانکی بود که طرح بانک کودک و نوجوان را در پاییز سال ۱۳۷۹ آغاز کرده و اولین باجه آن هم در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شروع به کار کرد. بازخورد و تجربه مثبت فعالیت باجه بانک در کانون پرورش فکری سبب توسعه این حوزه کاری در بانک کشاورزی شد. تا اینکه سه سال بعد و در زمستان سال ۱۳۸۲ اولین شعبه اختصاصی کودکان و نوجوانان در تهران افتتاح شد.

#اولین_گروه_کارکنان بانک کشاورزی از کدام سازمان‌ها آمدند

پس از تأسیس و افتتاح بانک فلاحتی و صنعتی، نخستین اقدامی که مصادر امور بانک باید انجام می‌دادند، تأمین پرسنل مورد نیاز و کادر مطلع برای تشکیل ادارات مرکزی و سپس تأسیس شعب در شهرستان‌ها بود که در شرایط آن زمان به سهولت در اختیار قرار نمی‌گرفت. لذا از بعضی از کارمندان شاغل در وزارتخانه‌های مختلف (به صورت مأمور خدمت در بانک) و بعد از کارکنان بانک منحل‌ه استقراری روس و همچنین از کارمندان مستعفی بانک‌های ملی، شاهنشاهی، عثمانی استفاده کردند و معدودی افراد و شخصیت‌های وارد به امور حقوقی، حسابداری، اداری، به خدمت دعوت شدند و مجموعه سازمان جدیدی را پی‌ریزی کردند.

توانمندسازی اقتصادی زنان ایران از سوی بانک کشاورزی ایران با همکاری اتحادیه اعتبارات کشاورزی و روستایی آسیا و اقیانوسیه (آپراکا) و دفتر عمران سازمان ملل متحد برگزار شد.

۱۳۹۲

زنجیره زعفران

۷ مرداد

توافق‌نامه همکاری مشترک بانک کشاورزی با دفتر توسعه صنعتی سازمان ملل متحد برای اجرای پروژه بهسازی زنجیره ارزش زعفران امضاء شد.

۱۹ شهریور

سامانه اعتبارات خرد در بانک کشاورزی عملیاتی شد.

۱ مهر

سند همکاری بانک کشاورزی و دفتر عمران سازمان ملل متحد (UNDP) با موضوع پروژه بانکداری سبز امضاء شد.

۵ مهر

مرکز بین‌المللی تعالی بانوان آپراکا در بانک کشاورزی راه‌اندازی شد.

انتشار #بلیت_بخت‌آزمایی برای اولین بار در بانک کشاورزی

۱۳۹۳

امنیت داده‌ها

۵ خرداد

مرکز عملیات امنیت اطلاعات (SOC) بانک کشاورزی با هدف پیشگیری از حملات سایبری بهره‌برداری شد.

در سال ۱۳۲۵ برای جلوگیری از بروز زیان احتمالی و جبران کمبود درآمدها، هیات مدیره بانک کشاورزی دست به ابتکار عمل تازه و بی‌سابقه‌ای زد و اقدام به انتشار بلیت‌های بخت‌آزمایی به نام «فلا بخت» کرد و از طریق قرعه‌کشی‌های متناوب جوایزی بین برندگان توزیع می‌کرد. جوایز بین یکصد ریال تا ده هزار ریال و جایزه ممتازی به مبلغ چهل هزار ریال بود و با توجه به اینکه مورد استقبال عموم قرار گرفته درآمدی هم از این راه عاید بانک شد. اما در اوایل سال ۱۳۲۸ یکی از سازمان‌های وابسته به مقامات مملکتی این ابتکار و وسایل اجرای آن را از دست بانک خارج ساخت و در مؤسسه مستقل بخت‌آزمایی ملی متمرکز کرد.

۱۳۹۴

میزبانی آپراکا

۱۷ مهر

شصت‌وششمین اجلاس کمیته اجرایی آپراکا (اتحادیه اعتبارات روستایی و کشاورزی آسیا و اقیانوسیه) به میزبانی بانک کشاورزی برگزار شد.

قبل از افتتاح بانک ملی ایران در نظر بود برای استفاده از تجربه و تخصص کارشناسان امور بانکی سایر کشورهای خارجی که سوابق ممتدی در این زمینه دارند دعوت به عمل آید و چون نمی‌خواستند از کشورهایی که سابقه مداخله در امور اقتصادی و مالی ایران را داشته‌اند، استفاده کنند. لذا پس از بررسی‌های لازم اقدام به استخدام دکتر کورت لیندن بلات از سوی وزیر مختار ایران در آلمان کرد و مجلس شورای ملی نیز لایحه استخدام وی را تصویب کرده و این شخص به عنوان اولین مدیر عامل بانک ملی ایران در بدو تأسیس و افتتاح آن بانک تعیین و معرفی شد.

قصه #اولین_مدیر_عامل

دکتر کورت لیندن بلات هنگام عزیمت از آلمان اقدام به انتخاب همکارانی از بین کسانی که سابقه همکاری با وی را داشته‌اند کرد و تعدادی از همکاران کاربلد خود را به ایران آورد. آقای کارل آکر یکی از همکاران وی بود که با تنظیم قراردادی با بانک فلاحتی و صنعتی ایران تا آخر بهمن ۱۳۱۴ با سمت مدیر عامل بانک به خدمت اشتغال داشت.

۱۳۹۷

رویداد استارت‌آپی

۴ دی

نخستین رویداد استارت‌آپی بانک کشاورزی با عنوان فین تک فارم برگزار شد.

۱۳۹۸

حاکمیت شرکتی

۱۱ شهریور

استقرار حاکمیت شرکتی در بانک کشاورزی اجرایی شد.

از نخستین شعبه فلاحی تا سراسر ایران

بسیار بعید است به دورافتاده‌ترین نقاط ایران و یا حتی کوچکترین آبادی‌های کشور بروید و نشانی از بانک کشاورزی نیابید؛ از مزارع و باغ‌های کوچک تا واحدهای بزرگ صنایع غذایی، همه و همه با همراهی و حمایت بانک کشاورزی پا گرفته و توسعه یافته‌اند. اما این گستردگی به یکباره حاصل نشده و حاصل ۹۰ سال همراهی است؛ از ۱۳۱۲ تا ۱۴۰۲. گزارش حاضر برش‌هایی است از روزهایی نخست؛ همان روزهایی که شعبه‌های بانک فلاحی یک به یک به شهرهای مختلف ایران راه پیدا کرد.

شعبه تبریز و مراغه

اولین شعبه بانک کشاورزی در استان آذربایجان شرقی در شهر تبریز و در سال ۱۳۱۳ به نام بانک فلاحی در حوالی میدان ساعت (میدان شهرداری) پایه گذاری شد. شعبه مراغه هم دومین شعبه استان بود که در سال ۱۳۲۲، تاسیس شد.

شعبه ارومیه

بانک کشاورزی در استان آذربایجان غربی کار خود را در سال ۱۳۱۷ با ایجاد نمایندگی در شهرستان ارومیه و ۴ شهرستان دیگر با هدف حمایت مالی از کشاورزان و روستائیان با پرداخت تسهیلات خرد شروع و در جهت حفظ توان تولیدی آنها و گسترش واحدهای اقتصادی مربوطه تلاش کرد.

شعبه اردبیل

پس از شروع فعالیت بانک کشاورزی در سال ۱۳۱۲ و متعاقباً در برنامه گسترش تعداد شعب در سطح

کشور، اولین شعبه مربوط به حوزه فعلی استان اردبیل در سال ۱۳۱۹ در شهر اردبیل تأسیس شد و سپس شعب مرکزی شهرستان‌های خلخال و مشکین شهر، گرمی و شعبه مرکزی شهرستان نمین تأسیس و فعالیت خود را آغاز کردند.

شعبه برازجان

در حال حاضر استان بوشهر دارای ۳۵ شعبه است که نسبت به سال ۱۳۵۷ که تنها دو شعبه در استان فعالیت می‌کردند، ۱۷ برابر شده است. اولین شعبه این استان در سال ۱۳۴۲ بنام شعبه برازجان و دومین شعبه هم به عنوان شعبه بوشهر در سال ۱۳۴۳ شروع به فعالیت کرد و در سال‌های پیش از انقلاب شعبه دیگری در استان بوشهر تأسیس نشد.

شعبه شهرکرد

بانک کشاورزی در محدوده جغرافیای استان چهارمحال و بختیاری با افتتاح اولین شعبه در سال ۱۳۱۳ به نام بانک فلاحتی و صنعتی ایران در شهرکرد کار خود را آغاز کرد. سپس در سال‌های ۱۳۴۳ و ۱۳۵۰ به ترتیب شعب بروجن و لردگان نیز در استان افتتاح شدند.

شعبه سمنان

گسترش و توسعه شعب در استان سمنان از سال ۱۳۱۸ با افتتاح نخستین شعبه آغاز شد و حضور ۸۴ ساله بانک کشاورزی در این استان نقش موثری را در رشد و توسعه کشاورزی منطقه داشته است.

شعبه خاش

اولین شعبه استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۳۱ در شهرستان خاش تأسیس شد و اکنون استان با دارا بودن بیشتر از ۵۰ شعبه در حال ارائه خدمت به بخش کشاورزی است. استان سیستان و

افتتاح شعبه بانک فلاحتی و صنعتی ایران در استان کردستان در شهر سنندج

بلوچستان بزرگترین استان کشور بوده و با داشتن حدود ۱۴۰۰ کیلومتر مرز آبی و خاکی و شرایط اقلیمی و آب و هوایی خاص، دامنه سرمایه‌گذاری در بخش‌ها مختلف کشاورزی را نیز گسترده‌تر کرده است.

شعبه شیراز

قدیمی‌ترین شعبه افتتاح شده بانک کشاورزی در استان فارس شعبه شیراز است. این شعبه در سال ۱۳۱۳ افتتاح شد و بانک کشاورزی به عنوان تامین کننده مالی پروژه‌های کشاورزی استان فارس نقش بی‌بدیلی در توسعه کشاورزی استان داشته است.

شعبه قم

حضور بانک کشاورزی در این منطقه به سال ۱۳۱۹ بر می‌گردد که تا قبل از سال ۱۳۷۶ که استان قم شکل گرفت، این منطقه به ترتیب زیرمجموعه استان‌های مرکزی و تهران بوده است.

شعبه سندج

بانک فلاحتی و صنعتی ایران که نام آن به موجب ماده ۱۶ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۹ مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۱۸ به بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران تغییر یافت، در راستای توسعه اقدامات و فعالیت‌هایش، شعب جدیدی را در مناطق مختلف کشور از جمله شعبه سندج در اسفندماه ۱۳۱۹ افتتاح کرد.

شعبه کرمانشاه

از سال ۱۳۱۲ که بانک کشاورزی آغاز به کار کرد، در استان کرمانشاه نیز اولین شعبه بانک تاسیس

اجرای موسیقی
محلی در مراسم
افتتاح شعبه
چابهار

شد. این شعبه، با اجاره طبقه دوم مغازه‌ای در جلوخان (خیابان مدرس امروزی)، فعالیت خود را شروع کرده و اولین رئیس شعبه آن مرحوم شهیدی بود.

شعبه یاسوج

بانک کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد با یک نمایندگی در یاسوج شروع به کار کرد و در سال ۱۳۵۱ اولین شعبه استان افتتاح شد. بنابراین از عمر راه‌اندازی شعب در این استان کمی بیشتر از ۵۰ سال می‌گذرد.

شعبه رشت

اولین شعبه استان گیلان شعبه مرکزی رشت بود که از ۲۵ تیر ۱۳۱۲ شروع بکار کرد. حضور توانمند بانک کشاورزی در استان گیلان در سراسر استان تحقق یافت و باعث شده کارکنان خدمت بانک دوش به دوش تولید کنندگان این بخش اعم از شهری و روستایی حرکت مثبت و ارزشمندی داشته باشند.

شعبه بروجرد

نخستین شعبه بانک کشاورزی لرستان در سال ۱۳۱۹ در بروجرد آغاز به کار کرد و در سال ۱۳۳۱ نیز شعبه خرم آباد گشایش یافت. شعبه الیگودرز در سال ۱۳۴۳، شعب کوهدشت، زاغه و دورود در سال ۱۳۴۵، شعب نور آباد والشتر در سال ۱۳۴۹ و شعبه پلدختر نیز در سال ۱۳۵۲ گشایش یافت.

شعبه همدان

بانک فلاحتی و صنعتی ایران در سال دوم تأسیس، فعالیت‌هایی را در برخی ولایات آغاز کرد که از آن جمله می‌توان به تأسیس شعبه همدان در سال ۱۳۱۶ و نمایندگی‌های ملایر و نهاوند در سال ۱۳۲۰ اشاره کرد.

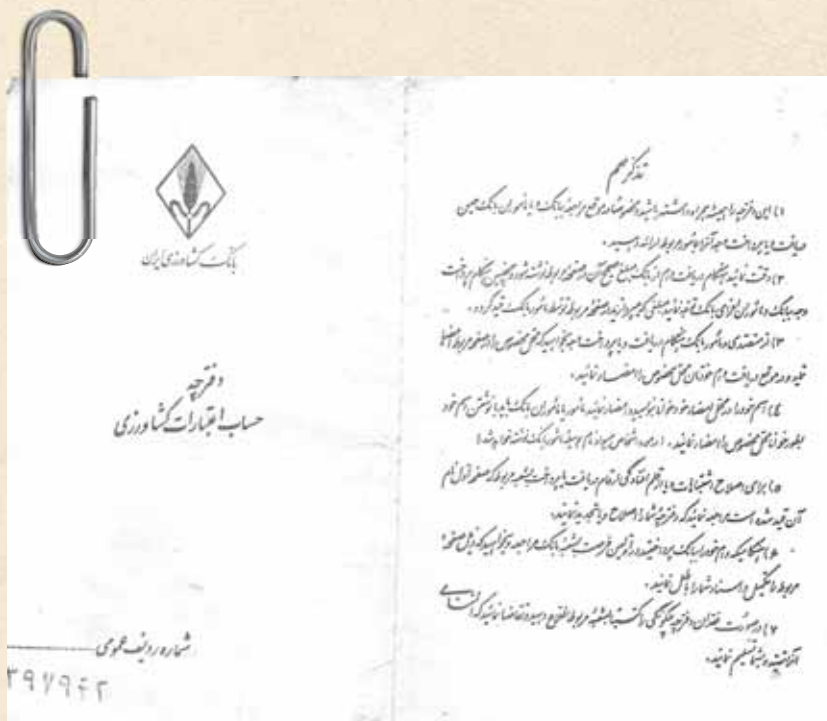

توسعه شعب
و افتتاح شعب
جدید بانک
کشاورزی

آب و مـ خـانـه تاریخ

برگزاری مراسم
قرعه‌کشی جوایز
قرضه الحسنه
بانک کشاورزی
در اوایل دهه
پنجاه؛ جوایز ویژه
این قرعه‌کشی ۹
دستگاه خودروی
پیکان بوده است

دفترچه وام بانک
کشاورزی متعلق
به سال ۱۳۴۸

کارکنان شعبه گرمسار بانک کشاورزی برای پرداخت تسهیلات
به روستاهای منطقه رفته‌اند؛ عکس متعلق به سال ۱۳۳۹

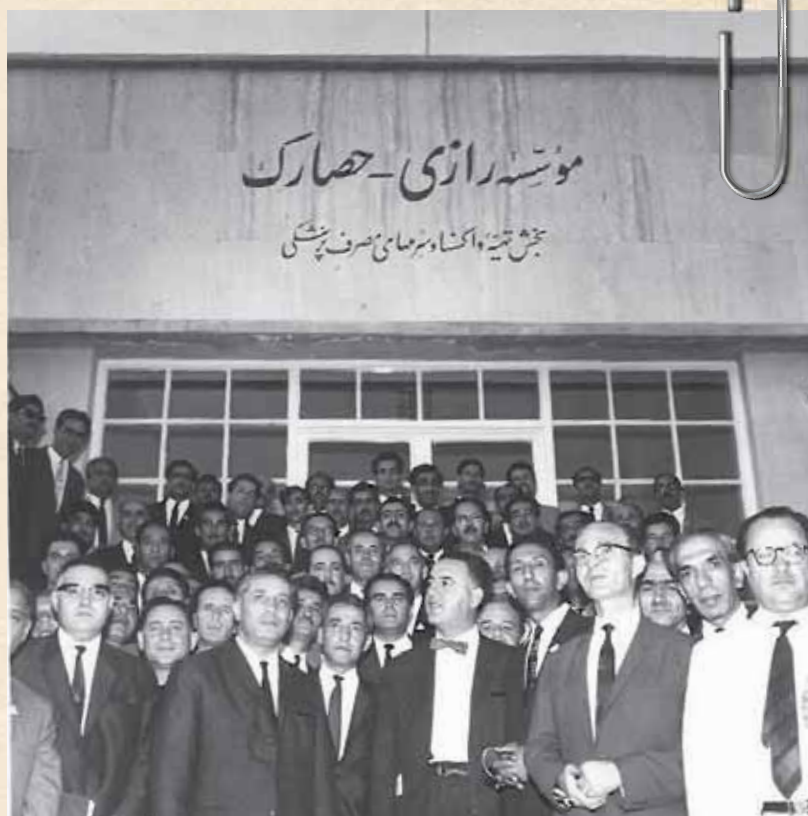
هیات مدیره کانون بازنشستگان بانک کشاورزی متعلق به
سال ۱۳۶۰

تیم اسکی بانک
کشاورزی در
پیست اسکی
آبعلی؛ عکس
متعلق به سال
۱۳۴۱

سرپرستی شعب
بانک در استان
سیستان و
بلوچستان؛ عکس
متعلق به سال
۱۳۴۵

بازدید روسای
شعب بانك
كشاورزی از
سرمسازى حصارك
كرج؛ عكس متعلق
به سال ۱۳۴۴

شعبه مرکزی بانك
كشاورزی در تهران؛
عكس دهه ۵۰

احداث ساختمان جدید بانک کشاورزی در کرمانشاه؛ سال ۱۳۷۷

دیدار مدیرعامل،
اعضای هیات
مدیره و سرپرستان
شعب بانک
کشاورزی در
استان‌ها با وزیر
کشاورزی؛ سال
۱۳۷۰

جمعی از کارکنان بانک کشاورزی در خانه استاد شهریار؛ عکس متعلق به سال ۱۳۶۴

توسعه شعب بانک
در استان تهران؛
عکس متعلق به
دهه ۵۰

این عکس با حضور
هیات رئیسه
مدبران و کارکنان
در ساختمان سابق
بانک (ساختمان
پارک هتل) گرفته
شده؛ سال ۱۳۱۹

شیوه تدوین مقالات

رتبه‌های قابل توجه در تولید مقالات علمی کشور به بحث روز تبدیل شده است و براساس شاخص تعداد مقالات و تعداد موارد استناد به آنها موفقیت‌های چشمگیری را به تولیدکنندگان این مقالات نسبت می‌دهند؛ اما باید توجه داشته باشیم که تولید دانش، تنها به تعداد و حجم مقالاتی که ارائه می‌شود بستگی ندارد؛ بلکه غنای محتوا، تازگی و شیوه‌ارایه صحیح و بسیاری از عوامل دیگر در این میان تعیین کننده‌اند.

بانک تخصصی کشاورزی نیز باید قدم در این راه بگذارد تا از این قافله علم عقب نیفتد و همکاران ارجمند با بهره‌گیری از تخصص و توانمندی‌های خود با انجام پژوهش و ارائه مقالات پرمحتوا که محصول آن اعتلای دانش و در نتیجه بهبود کیفی و کمی زندگی خواهد بود؛ ما را در چاپ و انتشار مطالب پرمحتوا یاری رسانند. از این‌رو، بر آن شدیم تا بعضی اصول و قواعد اولیه را برای تهیه و تدوین مقالات به اطلاع همکاران گرامی برسانیم و تقاضا کنیم پیش از ارسال مطلب موارد زیر را به دقت رعایت کنند.

۱- مقالات ارسال شده نباید قبلاً در هیچ نشریه دیگری چاپ شده باشد.
۲- حجم مقاله از حدود هزار و ۵۰۰ کلمه تجاوز نکند. مقالات طولانی حتماً به همراه خلاصه (با حداکثر هزار و ۵۰۰ کلمه) ارسال شود.

۳- متن اصلی مقالات ترجمه شده به همراه ترجمه آن ارسال شود.

۴- پیام‌مهر در ویرایش و تلخیص مطالب آزاد است.

۵- چارچوب مقاله نظام‌مند و شامل تمام بخش‌های مقدمه، شرح موضوع، بحث، نتیجه‌گیری و منابع باشد.

۶- عنوان مقاله کوتاه و معرف محتوای آن باشد.

۷- عنوان جداول، تصاویر و نمودارها گویا و روشن باشد.

۸- نام، نام‌خانوادگی، تحصیلات یا تخصص مرتبط با موضوع مقاله، سمت و محل خدمت و شماره تلفن خود را در زیر عنوان مقاله ذکر کنید.

۹- میان بخش‌های مختلف مقاله هماهنگی و ارتباط منطقی وجود داشته باشد و انسجام و توالی مطالب حفظ شود.

۱۰- فهرست منابع و مراجع با توجه به موارد زیر آورده شود.

۱۰-۱- ترتیب ارجاع کتاب

نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده (نام مترجم یا مصحح)، عنوان اثر، نام ناشر، محل انتشار، سال انتشار و شماره صفحه

۱۰-۲- ترتیب ارجاع نشریه یا مجله

نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده، عنوان مقاله، نام مجله (نشریه)، سال، دوره، شماره و صفحه

۱۰-۳- ارجاع اینترنت

در صورت استفاده از وبسایت‌های اینترنتی ذکر نشانی دقیق صفحه ضروری است و به‌طور جدی از آرایه‌واژه اینترنت به‌عنوان ماخذ خودداری کنید.

۱۱- وقتی واژه‌های فنی، اصطلاحات یا عناوین خاصی برای اولین بار در متن به‌کار می‌رود شماره‌ای (توک) در بالای کلمه مورد نظر قرار گیرد و سپس در قسمت زیرنویس معنی آن اصطلاح یا طرز نوشتن آن کلمه به انگلیسی یا زبان دیگر آورده شود.

توجه: فقط واژه‌هایی که قبلاً به‌کار برده نشده، معادل خارجی آنها در انتهای مقاله بیاید.

۱۲- نقل قول‌ها داخل گیومه باشد.

۱۳- مقالات تنها از طریق ایمیل ماهنامه پیام‌مهر به آدرس payamemehr@agri-bank.com ارسال شود و از ارسال مقالات به‌صورت کتبی و فاقد فایل word خودداری کنید.

۱۴- مقالاتی که به‌طور خلاصه در ماهنامه چاپ می‌شود را می‌توانید به‌طور کامل در وبسایت اصلی بانک بخش پیام‌مهر بخوانید.

www.bki.ir

اداره کل روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل

پورتال داخلی بانک کشاورزی

رسانه‌ی اختصاصی کارکنان

اطلاع‌رسانی برخط رویدادهای مهم بانک

اطلاعیه‌های رفاهی	اخبار انتصابات	اخبار استان‌ها
بریده جراید	فراخوان‌ها	بخشنامه‌ها
دسترسی به تمام سامانه‌های داخلی بانک	سیمای مهر	نشریه داخلی

اخبار داخلی بانک را هر روز از راه‌های زیر دنبال کنید:

- 1 آی‌کون پورتال نصب شده بر صفحه رایانه اداری
- 2 نشانی Portal.bki.ir در شبکه داخلی بانک
- 3 سامانه جامع منابع انسانی بانک به نشانی infohr.bki.ir

www.bki.ir | ۰۲۱-۸۱۳۰۶۰۰۰